

HANNA WIDMARK, 22.
† 27 mars 2006.

ALEXANDRA FOSSMO, 23.
† 10 januari 2004.

GRACE MONICA NAKAZZI, 25.
† 19 mars 2007.

ULRICA HÖGMAN, 29.
† 27 april 2004.

CANDRA EKLUND, 21.
† 15 januari 2006.

LISA PERSSON, 66.
† 4 november 2003.

MARITA VARRO, 48.
† 26 augusti 2005.

BEATA, 41.
† 10 maj 2006.

ANTONELLA ZOLTAN, 36.
† 27 augusti 2006.

CHARLOTTE ANDREANSZKY, 53.
† 18 mars 2002.

ROS-BRITT OLSSON, 65.
† 21 november 2006.

FATEMEH DANESHFAR, 39.
† 14 augusti 2001.

ZENIA LIDBERG, 31.
† 19 oktober 2007.

JENNY JOHANSSON, 24.
† 24 juli 2006.

AGNETA ARVIDSSON, 55.
† 27 augusti 2004.

BLAZENKA SAMBAR, 52.
† 15 februari 2005.

ANNE KARLSSON, 48.
† 2 maj 2004.

KARIN LUNDSTRÖM, 81.
† 9 januari 2005.

ANNA GRÖNDAHL, 65.
† 10 juni 2000.

ULLA-BRITT STORSKRUBB, 76.
† 30 juli–6 augusti 2007.

MARIA ANDERSSON, 29.
† 1 juli 2007.

AMALIA BIRO, 30.
† 9 februari 2008.

ZANE PRIEDITĖ, 29.
† 27 mars 2008.

JOANNA TUCHEWICZ, 30.
† 18 november 2006.

MELISSA NORDELL, 22.
† 11 november 2001.

JENNY TIGER, 28.
† 31 december 2003.

SOLVEIG LEIJON SILVERHOFF, 65.
† 10 oktober 2003.

KUMBA, 23.
† 8 augusti 2002.

LISA LÖF, 47.
† 23 december 2006.

LENA GARBOM, 32.
† 23 november 2003.

Det kallas familjetragedier. Det handlar om mord och dråp. Vi har kartlagt **153 kvinnor** som dödades av en man som de älskat – och litat på.

Kristina Edblom

Kerstin Weigl

Grundad 1830 av
Lars Johan Hierta

AFTONBLADET

123
XXX

Telefon: 08-725 20 00

SÖNDAG 3 MAJ 2009

● Pris: 10 kr ● Med Söndag: 10 kr extra
● Med Disney-dvd: 59 kr extra ● Med Härligt hemma: 10 kr extra

MARIE SAMUELSSON, 27.
† 11 juli 2003.

KLARA REINHOLDSSON, 19.
† 19 januari 2003.

VERONICA NORSTEDT, 27.
† 1 oktober 2007.

HELENA THÖLIX, 21.
† 16 mars 2002.

LIV LUNDGREN, 23.
† 18 januari 2009.

NATHALIE JOHANSEN, 20.
† 15 maj 2008.

IRENA, 30.
† 3 oktober 2006.

EMMA CARDELL, 25.
† 16 juli 2008.

TUBAY MAVI, 25.
† 1 januari 2008.

NATHALIE RÖNNQVIST, 16.
† 6 september 2003.

DÖDADE AV SINAMÄN

Unik granskning

SIDORNA 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 och 15

Dödade av sina män

Aftonbladet avslöjar: Här är alla 153 kvinnor som fallit offer för sina mäns våld

”Bara en vanlig familjetragedi”, sa en polis avfärdande i mars då en kvinna i Nyköping dödats av sin man.

Hon blev det 153:e offret under 2000-talet.

Det vet vi nu. I dag kan vi för första gången publicera ett unikt dokument om alla kvinnor som dödats av sin man under 2000-talet i Sverige.

Under tre månader har vi kartlagt morden och dråpen som sällan omtalas annat än som anonyma ”tragedier”. Vi har tagit reda på vilka de var, kvinnorna som dödades av en man de stått nära, älskat, litat på. Fått barn med.

Ingen visste hur många de var. Nu vet vi att de hittills är 153 kvinnor.

Vi vet hur de levde, hur de dog och varför. Vi känner deras historia. Vi har talat med deras anhöriga.

De allra flesta – 114 kvinnor – slogs ihjäl i sina hem. De dödades med morakniv, yxa, stekpanna, telefon-sladd, rep, koppel, svärd, sten, brödkniv, kofot. Med bara händer. Eller fötter.

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

153

AFTONBLADET

Några sköts.

De flesta dog i sina egna sängar.

De var i åldrarna 15 till 86 och arbetade som kallskänka, advokat, lokalvårdare, lärare, socialarbetare, väktare, kontor, tågvärd och mekaniker. De bodde i villor, i lägenheter, i städer och på landet.

De lämnade efter sig 126 minderåriga barn.

153 kvinnor dödades under 2000-talet av sin man eller ex-man.

Kvinnomorden bara pågår. På ungefär samma vis, sedan decennier. Lika många dör.

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

Ungefär 17 kvinnor varje år. År efter år efter år. Kunde någon av dem ha räddats?

I dag är den första av sju dagar då vi hoppas att många pratar om de 153 kvinnorna. Varannan kvinna dog för att hon ville lämna sin man.

Låt oss tala om hur kvinnorna ropat på hjälp.

Om gärningsmännen som också signalerar fara. Innan de mördar.

Om barnen som förlorar en förälder – eller båda sina föräldrar. Som såg sin mamma dö.

Låt oss diskutera de 33 morden som aldrig nådde domstol, som tystats ner och arkiverats. Gärningsmännen tog sitt liv.

En sak bara. Låt oss sluta säga ”familjetragedi”. Det betyder ett för utomstående obegripligt drama. Men privat. Som vi inte bör lägga oss i.

Det är inga olyckor kvinnorna råkar ut för.

De är offer för det grövsta av brott. Deras liv tas.

Här är de 153 kvinnorna som dödades av sin man, pojkvän, sambo eller ex-man.

De flesta har du aldrig hört talas om.

Liv Lundgren, 23

Liv ville rädda jordklotet. Allra mest orolig var hon för delfiner, späckhuggare och regnskogen.

Hon och pojkvännen bodde sedan en tid tillsammans i Skyttorp utanför Uppsala. Men han blev allt mer kontrollerande.

Hon ville inte att de skulle vara tillsammans längre. Han ströp henne och tog sedan sitt liv.

► Dödad 18 januari 2009

Maria Elena Robles, 52

Maria levde ett isolerat liv i Sverige. Hennes två barn var kvar i Chile och hon höll sig hemma mycket. Om dagarna läste hon svenska för invandrare.

Dottern berättar att Maria sökte hjälp när maken misshandlade henne. Efter ett gräl högg han sin fru med kniv mer än 20 gånger.

► Dödad mellan 30 september och 2 oktober 2008

Nathalie Johansen, 20

Nathalie ansträngde sig för att ta körkort och drömde om att få jobba med människor, allra helst som sjuksköterska. Hon och hennes pojkvän hade precis flyttat in i nya lägenheten i Alingsås. Den 16 maj förra året anmälades Nathalie som försvunnen av sin mamma.

Drygt fyra månader senare hittades hennes kropp. Dagen efter erkände pojkvännen att han dödat Nathalie genom att ta strupgrepp.

► Dödad 15 maj 2008

Tubay Mavi, 25

Tubay var den glada och vackra lillasystern till fem syskon.

Hon hade haft drömmar om att bli flygvärdinna eller make up-artist när dottern Iza föddes.

Paret gifte sig 2006. Nyårsafton 2007 firade de på varsitt håll. Dagen därpå ströp han henne till döds. Tubays kropp hittades nergrävd i ett skogsområde.

► Dödad 1 januari 2008

Zane Priedite, 29

Zane bodde i Eskilstuna, älskade att dansa balle.

Hon planerade att flytta tillbaka till hemlandet Lettland med sina två barn.

Efter skilsmässan med barnens pappa träffade hon en ny man. Men han skrämdde henne och hon gjorde slut.

Barnen var hemma när han dödade Zane med en yxa.

► Dödad 27 mars 2008

Barbro Bäckström, 58

Hennes man var våldsam. Det var välkänt. Paret hade just tillbringat en vecka i sommarstugan.

En kväll i fjol slog och sparkade han henne och högg henne med kniv i bröstet. Dottern saknar en kärleksfull och omtänksam mamma.

► Dödad 31 juli 2008

Zenia Lidberg, 31

Hon var mamma till fem barn, ville bli åklagare och var den som alla i familjen vände sig till för råd.

Sambon var pappa till hennes yngste son. Hon satt på golvet och lekte med pojken i hans rum när sambon förlorade fattningen.

Han slog henne med sonens leksaker och ströp henne till döds.

► Dödad 19 oktober 2007

Emma Cardell, 25

Emma var nyutexaminerad sjuksköterska. Hon hann jobba fyra månader på Skene lasarett.

Paret bodde tillsammans i fem år. En kväll i maj högg han henne i benet efter ett gräl. Hon lämnade honom direkt, flyttade aldrig tillbaka. Emma blev som ny: letade lägenhet, sökte jobb och tog upp kontakten med gamla vänner. Hon skulle bara hämta sitt passerkort och nycklarna till jobbet i hans lägenhet när han ströp henne till döds.

► Dödad 16 juli 2008

Amalia Biro, 30

Hon och fästmannen hade köpt sitt hus i Eneryda ett år tidigare.

Amalia var arbetslös. De grälade ofta. Amalia tyckte att han drack för mycket alkohol.

En kväll i februari var de borta på middag. Grälet satte igång i bilen på väg hem. Hemma gick fästmannen till vapenskåpet och hämtade sitt hagelgevär.

Han ringde själv SOS tio i sju på morgonen.

► Dödad 9 februari 2008

Liisa Tassia-Darung, 76

Hon jobbade som radiotelegrafist på sjon under många år, gillade jazzdans och motion.

Flyttade till Sverige 1952, som ung. På en pub träffade hon en yngre man.

Han hade en läkartid bokad hos psykiatrien samma dag han oförklarligt slog sin sambo med en gjutjärnsspanna och därefter tog fram en kniv.

► Dödad 11 oktober 2007

Anne älskade musik och sina barn – slogs till döds

Grace Monica Nakazzi, 25

Frälsningssoldat som arbetade på tågbolaget i Köpenhamn. Hon bodde tillsammans med sin man i Malmö. Hennes man trodde att hon var otrogen och paret var på väg att skiljas. När hon vägrade prata med honom tog han strupgrepp. Han ringde själv till Graces familj och berättade vad han gjort.

► Dödad 19 mars 2007

Hanna Widmark, 22

Hennes dröm var att få stå på scen. Därför flyttade hon till Arvika för att gå en dramatutbildning. Pojkvännen hade missbruksproblem men Hanna såg det goda hos honom och trodde att hon kunde råda honom med sin kärlek. Han hade tagit Hannas bankomatkort och de började gräla. Hon mördades med en kniv och en hantel. Grannarna hörde slagen i uppemot 20 minuter.

► Dödad 27 mars 2006

Jenny Jungbäck, 22

Hon trivdes i jämtländska Krokoms men funderade över sitt yrkesval. Tills vidare försörjde hon sig som timanställd inom vården och hade egen lägenhet. Hon hade bestämt sig för att göra slut med sin pojkvän, fast de var så förälskade. Han var lynnig. Hon kände sig kontrollerad av honom. Efter en krogkväll slog han Jenny, och skar henne över halsen.

► Dödad 5 februari 2005

Candra Eklund, 21

Hon var en glad träningsstjej, precis färdig undersköterska. Hon drömde om ett liv tillsammans med sin sambo. Familjen varnade för pojkvännen som tidigare var dömd för att ha dödat sin mamma. Men Candra var övertygad om att han aldrig skulle skada henne. En kväll lade sig Candra på soffan i tron att hon skulle få massage. Då satte sig sambon på Candas rygg och högg henne elva gånger i halsen.

► Dödad 15 januari 2006

Karin Lundström, 81

Hon var pigg och aktiv. Karin brukade ta promenader med sin granne. Hon och maken hade inga barn, men Karin var mycket barnkär och älskade att pyssla om systerdottern. Karins man var sjuk och kände sig deprimerad. Han sköt henne och sedan sig själv.

► Dödad 9 januari 2005

Veronica Norstedt, 27

Veronika hade tre barn och var omtyckt för sitt glada sätt. Hösten 2007 sköts hon ihjäl av sin före detta pojkvän i ett ensligt skogsparti. Han kan inte ge någon närmare förklaring än att Veronica sagt något som fått det att svartna för honom. Efteråt försökte han gömma kroppen under några grenar.

► Dödad 1 oktober 2007

Joanna Tuchewicz, 30

En älskad tvåbarnsmamma som levde i Hässelby, utanför Stockholm. Hon trivdes med jobbet i hemtjänsten men drömde om att studera till tandläkare. Hon hade bestämt sig för att lämna sin man, som slog henne. Hon dog av flera knivstick i hjärta och lungor och hittades på marken nedanför sin balkong.

► Dödad 18 november 2006

Marita Varro, 48

Hon var kallskänka och på sin fritid älskade hon att arbeta med blommor. Den 25 augusti åt hon middag på en krog i Falun med den man hon träffat under det senaste året. Senare samma kväll befann de sig i en tom lägenhet där mannens mamma tidigare bott. Där slog han ihjäl Marita med en yxa.

► Dödad 26 augusti 2005

Mari Larsson, 38

Hon levde ett aktivt liv: tre döttrar, hund, sommarstuga och täta turer till gymmet i Piteå. Hon hade gjort slut med sin sambo. En höstkväll var Mari på puben. När hon kom hem väntade ex-sambon gömd i mörkret, med en yxa. Han hade brutit sig in i huset. Barnen sov på övervåningen. Mari levde tre dagar efter överfallet.

► Död 20 oktober 2004

Ulla-Britt Storskrubb, 76

Hon arbetade natt på Sahlgrenska sjukhuset under sitt yrkesliv. Som pensionär blev hon isolerad, väninnorna fanns kvar i Göteborg, hon själv i Kinna med maken. Ibland ringde hon sina släktingar och bad om hjälp. Han högg henne i magen och bröstet och lät kroppen ligga.

► Dödad mellan 30 juli och 6 augusti 2007

Irena, 30

Hon bodde med sin då 11-åriga dotter, de gjorde allt tillsammans. Irena gillade äventyr och shopping. Hennes pojkvän överöste henne med presenter. Han frågade om Irena ville gifta sig med honom. När hon sa nej tog han strupgrepp. Bråket slutade med att han sköt henne och sedan sig själv. Dottern var där.

► Dödad 3 oktober 2006

Alice Larsson, 84

Alice och maken hade precis flyttat till en ny lägenhet i Sundsvall efter att ha bott på landet hela livet. Alice var snäll och envis. Hennes man tog hand om henne under hela deras 53-åriga äktenskap. De fick aldrig några barn. En dag tappade han tålmodet och högg henne med kniv, när den första gick av hämtade han en ny.

► Dödad 16 augusti 2005

Agneta Arvidsson, 55

Hon blev mormor vid 39 år. Barnbarnen var det bästa i hennes liv. Men kontakten med de fyra barnen blev sämre under åren med sambon. Flera gånger försökte hon lämna honom, och alkoholen. Agneta vägde 42 kilo. Sambon sa att hon fått ett epilepsianfall, men han dömdes senare till fyra års fängelse för dödsmisshandling.

► Dödad 27 augusti 2004

Tina Jerbi Sabbahi, 32

Mamma till två tvilling flickor och deras lillasyster. Hon levde med sina döttrar och sin make i Norrköping. Tina försvann efter att hon lämnat flickorna i skolan. Hon blev 32 år. En släkting dömdes. Familjen tror att han var besatt av henne.

► Dödad 5 juni 2007

Antonella Zoltan, 36

Antonella hade precis fått jobb som informationsingenjör i Linköping. Hon tyckte om att umgås med familj och vänner. I augusti 2006 hade hon och maken varit på födelsedagskalas hos Antonellas bror. När de kom hem tittade de på tv och gick och lade sig. När han vaknade dagen efter förstod han inte vad som hänt. Han hade stuckit henne till döds med kniv.

► Dödad 27 augusti 2006

Elisabet Persson, 44

Hon tyckte om att läsa, sola och lyssna på musik. Arbetade som servitris på ett hotell. Hennes två barn Jennie och Dick blev ofta vittnen till hur sambon i västerbottniska Hörnefors slog Elisabeth. Hon planerade för sin flykt. Vid midnatt i oktober misshandlades hon, blev liggande i backarett. Ett halvt senare dog hon av hjärnskadorna.

► Död 26 april 2005

Marika Kharebava, 40

Hon bodde med sin man och två döttrar i en lägenhet i Solna. Hon arbetade som läkare, han som taxichaufför. Paret grälade en kväll och hon tog sin tillflykt till våningssången de två döttrarna delade. Han använde kniv. De två barnen bevitnade mordet och lämnades efteråt ensamma i lägenheten med sin mamma.

► Dödad 13 juli 2004

Maria Andersson, 29

Maria var kantör i en församling utanför Arvika och körde motorcykel. Några månader tidigare hade det tagit slut med pojkvännen men han kunde inte släppa henne. Nu hade Maria träffat en ny man som hon skulle åka till samma kväll. Han sköt henne tre gånger och tog sedan sitt liv.

► Dödad 1 juli 2007

Jenny Johansson, 24

Hon var en vänfast och omtänksam göteborgstjej med skinn på näsan. Relationen med den 17 år äldre sambon var i praktiken slut. Hon ville flytta, och fortsätta studierna för att kunna arbeta med funktionshindrade barn. En söndagskväll efter en skärgårdstur diskuterade de separationen, sedan gick Jenny och lade sig. Deras treåriga tvillingar sov. Sambon valde ur lådan husets vassaste kniv.

► Dödad 24 juli 2006

Blazenka Sambar, 52

Hon hade två vuxna barn i hemlandet Kroatien. Hon var sjuksköterska i Göteborg, 52 år gammal. Mannen träffade hon över en kontaktannonser. Han dödade henne med en kristallvas Blazenka fått i femtioårspresent. Dagen efter hittades han död. Hans hus hade brunnit ner.

► Dödad 15 februari 2005

Arjetta Beciri, 43

Hon ägnade all tid åt hemmet och barnen, men för illa i äktenskapet. Samtidigt hade hon svårt att bryta. Hon tyckte även synd om sin man. Den 2 januari bröt hon ändå kontakten. Femton dagar senare sökte mannen upp henne hos svägerskan, beväpnad med kniv och en käpp. Hon dog på en balkong.

► Dödad 17 januari 2004

Lisa Löf, 47

Hon hade tre barn med sin ex-sambo och under hösten tog tingsrätten i Hudiksvall beslut i vårdnadsfrågan. Utfallet var att barnen skulle bo hos Lisa. Grälet gällde när barnen skulle lämnas. Vittnen såg mannen utdela slag och hänga över Lisa som satt i en bil. Han vägde 90 kilo och hon 62 kilo. Hon dog av syrebrist.

► Dödad 23 december 2006

Susanne Siberg, 40

Som ung gick hon på res- och taurangskola. Ingen i släkten var så duktig som hon på att laga mat och baka. Hon flyttade till Östergötland för att börja ett nytt liv. Men mannen miss-handlade henne. Hon var rädd. Han högg henne till döds med kniv dagen innan hon skulle lämna honom.

► Dödad 18 maj 2006

Anne Karlsson, 48

Hon tyckte om musik: Björn Afzelius, Ulf Lundell, Pink Floyd. De två barnen tyckte att man kunde prata om allt med mamma, att hon var ung till kropp och själ. Hon blev 48 år. Rättsläkaren uppskattade att ex-pojkvännens misshandel pågått under troligen tio minuter. Annes 13-åriga dotter, som hittade sin mamma, vittnade i Västerviks tingsrätt.

► Dödad 2 maj 2004

Ros-Britt Olsson, 65

Hon hade äntligen tid för sig själv. Sönerna Joakim och Jonas hade tät kontakt med sin sociala, ordentliga och morgonpigga mamma. Men de kände inte till hennes förhållande med en yngre man. Det var Jonas som hittade henne i sovrummet i Kalmar en torsdagskväll. Något motiv till mordet har aldrig framkommit. Mannen dömdes – mot sitt nekande – för mord.

► Dödad 21 november 2006

Beata, 41

Hon var mån om att inte visa barnen någon rädsla. Hon verkade alltid glad. Men flera gånger tog hon sin tillflykt till kvinnojourer och i mars 2006 flyttade hon. Dagen för mordet var hon hemma för att diskutera vårdnaden av barnen. De hade fem barn, flera av dem var hemma när han tog fram en pistol i köket.

► Dödad 10 maj 2006

Ulrica Högman, 29

Hon arbetade på Migrationsverket i Skövde. Hon var en framgångsrik kvinna med skinn på näsan. Tillsammans med sin sambo fick hon två barn. Mannen var svart-sjuk och kontrollerande. Men mordet på Ulrica kom som en chock för omgivningen. Hon knivhögs 22 gånger, försökte ropa på hjälp. Barnen, ett och tre, sov i rummet bredvid.

► Dödad 27 april 2004

Marie träffade vännerna –

Alexandra Fossmo, 23

Fossmo dömdes till livstids fängelse för anstiftan till mord.

► Dödad 10 januari 2004

Jenny Tiger, 28

bo sa i rätten att de hade grälat, och att han hade handlat i nödvärn när han tog stryptag.

► Dödad 31 december 2003

Lena Garbom, 32

hjälp på psykakuten. Samma kväll högg han sin sambo med 30 hugg. Sonen såg på.

► Dödad 23 november 2003

Klara Reinholdsson, 19

kväll på krogen gick de hem till honom. Hans mamma och bror var hemma när hon ströps till döds.

► Dödad 19 januari 2003

Lisa Persson, 66

Mannen dömdes för att avsiktligt ha kört på henne, två gånger. Sönerna hittade senare 170 brev från ex-sambon i Lisas lägenhet.

► Dödad 4 november 2003

Kumba, 23

föreningen råkade av misstag lämna ut hennes adress. Mannen sparkade in balkongdörren och slog ihjäl henne med ett bordsben.

► Dödad 8 augusti 2002

Melissa Nordell, 22

ma Melissas minnesfond, som samlar in pengar till boenden för kvinnor som behöver skydd.

► Dödad 11 november 2001

Ann Nylund, 53

tad. Dottern vägrade tro att mamman tagit sitt liv. Polisutredningen visade att expojkvännen väntade ut Ann i porten, slog henne medvetslös och hängde henne i vindsförrådet.

► Dödad 28 januari 2001

Solveig Leijon Silverhoff, 65

dagen. Maken hävdade att det var en olycka men dömdes senare till två års fängelse för att ha slagit henne i huvudet med en vas.

► Dödad 10 oktober 2003

Charlotte Andreanszky, 53

När de hittades hade gärningsmannen morgonrock och en pistol i handen.

► Dödad 18 mars 2002

Fatemeh Daneshfar, 39

Hon hittades strypt längs med E 6:an mellan Helsingborg och Malmö med handväskan mellan benen.

► Dödad 14 augusti 2001

Karin Andersson, 40

På övervakningen stod hennes sjuåriga dotter och kastade ut leksaker från fönstret. Även Karins ettåriga barnbarn räddades ur lågorna.

► Dödad 26 januari 2001

de såg henne aldrig igen

Nathalie Rönnqvist, 16

mans därifrån. Hon ströps och höggs till döds med kniv. Sedan fick pojkvännen hjälp av en kompis att gräva ner hennes kropp.

► Dödad 6 september 2003

Helena Thölöx, 21

ta henne på en avskild plats och tog med ett jaktgevär.

► Dödad 16 mars 2002

Gunilla Andrén, 57

Till slut misshandlade han henne till döds genom slag och sparkar samt genom att hoppa på henne.

► Dödad 23 juni 2001

Radmila Subosic, 44

Hon var gravid med sitt tredje barn.

► Dödad 7 januari 2001

Winrose Njoki Ngarariga, 45

Han sa i tingsrätten att han hade glömt att ta sina lugnande mediciner.

► Dödad 12 maj 2003

Mikaela Strandberg, 50

sambon ihjäl henne med en kökskniv.

► Dödad 23 januari 2002

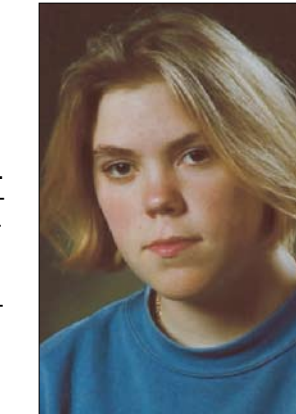
Jennifer Andersson, 18

Det tog minst fyra minuter att strypa Jennifer, enligt rättsläkaren.

► Dödad 20 juni 2001

Veronica Eriksson, 18

sammans, men de var bara barn då. Han ströp henne efter en videokväll.

► Dödad 2 september 2000

Lillemor Nordvall, 45

Hon var mamma till tre barn. Enligt domen från Borås tingsrätt hade hon träffat en annan man, men hon var rädd för att lämna barnens pappa. Tillsammans med honom hade Lillemor varit på bröllop den kvällen. En av dottrarna var vaken när de kom hem till villan i Blidsberg. Efter första skottet försökte Lillemor fly genom ytterdörren.

► Dödad 18 maj 2003

Jaanka Mölder, 22

fick henne att återvända till Sverige. När hon fyllde 22 fick hon pengar av mamma och pappa i Estland för att åka och hälsa på Jonas i Göteborg. En dag väntade exet i trapphuset. Jaanka och Jonas mördades med kniv.

► Dödad 21 mars 2001

Anna Gröndahl, 65

handlade henne svårt, slog henne i ryggen med en käpp. Efter tre veckors smärtor dog hon.

► Död 10 juni 2000

Maria Domingues, 39

stryptag på henne och slog sedan ihjäl henne med en sten.

► Dödad 30 januari 2001

Linda Sidén, 22

Sambon ströp henne med en telefonsladd. Sedan gick han och lade sig tillsammans med parets dotter.

► Dödad 17 maj 2000

Marie Samuelsson, 27

Hon och sambon hade bott ihop i sex år och fått två döttrar. Den här natten hade de varit på fest i Vansbro. De fick skjuts hem av bekanta men senare försvann Marie, enligt hennes sambo.

Två månader senare hittade polisen Maries döda kropp grunt nedgrävd i trädgården bakom parets hus i Äppelbo. Runt hennes hals satt en elkabel virad flera varv. Maries sambo erkände först några veckor efter livstidsdomen.

► Dödad 11 juli 2003

Följde dottern till dagis – där väntade pappa med kniv

Kvinna, 49

Hennes söner bad henne lämna mannen som misshandlade henne upprepade gånger. Den här kvällen hörde granarna dunkarna och slagen under två timmar. Efter misshandeln lämnade han henne att dö i lägenheten.

► Dödad 15 juni 2004

Flicka i Malmö, 15

Hon var 15 år och hade gjort slut med sin sju år äldre pojkvän. Han vägrade acceptera det. Under fyra timmar höll han henne gisslan i mammans lägenhet i Malmö. När polisen gick in i lägenheten hade han stuckit kniven i hjärtat på henne.

► Dödad 8 maj 2004

Mamma i Södermanland, 57

Hon födde upp hundar på gården. Enligt de fyra barnen var föräldrarnas äktenskap lyckligt och harmoniskt. Men mannen hade varit deprimerad på sista tiden. Det var den yngste sonen som hittade föräldrarna döda.

► Dödad 2 april 2004

Kvinna i Stockholm, 48

Hon drev frångående sitt eget företag. Ex-mannen sjönk allt djupare i sitt missbruk och fick därför inte fortsätta arbeta för henne. Hon ströps hemma i sin säng. Hon hade två pojkar.

► Död 30 mars 2004

Kvinna i Skåne, 69

Medan hennes man var utåtagerande var hon tyst. De fyra barnen oroade sig för pappans psykiska hälsa och försökte söka hjälp. En dag hittades de båda döda i hemmet. Huvudet var avskilt från kroppen.

► Dödad 17 februari 2004

Kvinna i Väst-sverige, 57

Hon flyttade till Sverige från Polen för att hjälpa sin dotter med hennes sjuka son. Hon träffade en man och de gifte sig. Han trodde att hon var otrogen. Han högg henne fyra gånger med kniv.

► Dödad 17 augusti 2003

Sjuk kvinna, 81

De hade varit gifta i över femtio år. Kvinnan kunde varken röra sig eller prata längre. Nu hade även maken blivit sjuk. Han planerade deras död, skrev avskedsbrev och testamente. Han sköt henne och sig själv med pistol.

► Dödad 23 juli 2003

Kvinna i Västerås, 48

Efter en kryssningsresa till Finland gjorde hon klart att hon ville skiljas. Hon hade träffat en ny. Hon kom bara hem för att tvätta. De började gråla och han högg henne med en kniv. Det var sonen som hittade sin mamma död.

► Dödad 9 juli 2003

Kvinna i Malmö, 60

Hon arbetade på Pågens bageri i Malmö och hade barn både i Sverige och i Chile. Hon träffade en man och de gifte sig. De flyttade isär och ihop flera gånger. Nu bad hon honom lämna huset. Han sköt henne med ett hagelgevär.

► Dödad 3 juni 2003

Kvinna i Gävleborg

Hon levde på en mindre ort med sin man. Hennes död betecknas – i likhet med kvinnan som dog 2004 i samma län – av polisen som "dödande av barmhärtighet". Mannen tog efter mordet sitt liv.

► Dödad 29 april 2003

Kvinna i Östergötland, 47

Hon var underköterska och mamma till fyra barn. Ett år tidigare hade hon lämnat pappan till yngsta dottern. Hon kom för att hämta dottern hos pappan. Han högg henne i halsen med kniv. I bilen satt storsyster.

► Dödad 23 januari 2003

Vi har förlåtit honom men inte det han gjorde. Det har hjälpt oss att gå vidare

Kjell Rönqvist, pappa till mördade Nathalie Rönqvist

Kvinna i Stockholm, 37

Hon hade flytt från ett land i Afrika, från ett blodigt krig. Hon träffade en man och fick tre barn. Men äktenskapet var inte lyckligt. En vinterdag hittades hon strypt i sängen i Stockholmslägenheten.

► Dödad 15 januari 2002

Kvinna i Västsverige

Hon var mamma och mor, glad över livet. När hon hittades såg det först ut som ett självmord men utredningen visade att hon blivit mördad. Polisen hann aldrig gripa den misstänkta gärningsmannen. Han tog sitt liv.

► Dödad juni 2002

Nyskild kvinna, 68

Efter över 40 år tillsammans hade hon träffat en ny man. De var nyskilda och skulle ses för att för att komma överens om bodelningen. Han mördade henne med en kökskniv.

► Dödad 31 december 2001

Britt-Marie Frisk, 46

Hon träffade sin vuxne son så gott som dagligen hemma i Stallarholm. Den här kvällen var de ute med hennes kollegor från ålderdomshemmet. När hon kom hem reste sig sambon och gick bort till vapenskåpet.

► Dödad 23 december 2001

Tarja Kängäs, 45

Hon tyckte om att träffa sina syskon och deras barn och att sitta länge och prata. En höstdag knuffade hennes sambou ut henne genom köksfönstret på sjunde våningen. Köket bar spår av strid.

► Dödad 31 oktober 2001

Kvinna i Södermanland, 71

Hon var en pigg 71-åring, tyckte om att cykla och ta hand om barnbarnen. Hennes man var trött på livet. Han styrde bilen mot kajkanten. Hon lossade säkerhetsbältet, men hann inte ut.

► Dödad 25 augusti 2001

Jag saknar henne varje dag. Hon var inte bara min mamma, hon var min bästa vän

Dotter till mördad 57-årig kvinna

Kvinna i Gävleborg, 49

Mannen vågade flytta, trots att de skulle skiljas. Kvinnan kände sig hotad. Hon skrev till tingsrätten om ett snabbt beslut i boendefrågan. Dagen efter kallades polis till huset. Mannen hade skjutit henne framifrån i bröstet.

► Dödad 21 augusti 2001

Trebarnsmamma, 56

Hon äkte med sin sambou till psykiatrien för att han skulle bli inlagd. Men de blev hemskickade. Han minns ingenting av händelsen. Dödsorsaken var strypring. Hon hade även blivit knivhuggen 20 gånger.

► Dödad 10 juli 2001

Kvinna i Borås, 27

Hon gifte sig ung och flyttade som 18-åring till Sverige. Tillsammans med sin make drev hon en pizzeria i Borås. Paret bråkade ofta, särskilt om ekonomin. Han fick känslan av att allt skulle gå åt helvete. Hon högs ihjäl med kniv.

► Dödad 5 juli 2001

Flyktingkvinna

Hon levde på flyktingförläggningen i Gimo med sina två barn. Två år tidigare hade de flytt från Iran. Hennes man hävdade att hon var otrogen. Han högg henne med kniv och ströp henne med en strumpbyxa.

► Dödad 20 juli 2001

Payam, 28

Mannen kidnappade deras ettårige son. När han återvände med sonen greps han. En sotare hittade Payam dränkt i badkaret tre dagar efter att mannen släppts ut häktet. Lägenheten var tömd. Mannen hade lämnat landet med sonen.

► Dödad 22 maj 2001

Kvinna i Jämtland, 86

Efter pension hade lärarinnan flyttat med maken till hennes hembygd i ett litet samhälle. Paret var barnlöst. När hon blev sjuk ville hon flytta till äldreboende. Då blev maken sjuk av oro och slog henne med hammare i bakhuvudet.

► Dödad 19 maj 2001

Kvinna, 32

De hade inte varit ett par sen 80-talet men hållit kontakten. Han hade fått lov att sova över på hennes soffa. På natten gick han upp och högg ihjäl henne med en yxa.

► Dödad 1 februari 2001

Mamma i Mölndal, 32

Hon kom till Sverige från Thailand och gifte sig. Efter åtta år skildes de. En morgon väntade han ut anför hennes port. Han höll mor och dotter till dagis. När kvinnan kom ut från dagis överföll han henne med kniv.

► Dödad 11 januari 2001

Kvinna i Halland, 42

Hon ville skiljas efter 20 års äktenskap där två barn fötts. Maken motsatte sig. Under rättegången vittnade vänner om att kvinnan känt oro för att något skulle hända henne. Mannen sköt henne med sin älgstudsare.

► Dödad 11 december 2000

Anna-Lisa Johansson, 65

Hon bodde i Karlshamn och trivdes med att vara särbo. I juli skrevs särbon ut från ett behandlingshem. Kort därpå blev hon arg när han hade fått ett återfall. Mannen nekar till att ha strypt Anna-Lisa.

► Dödad 17 augusti 2000

Kvinna i Södermanland, 54

Hon hade varit gift med sin man sedan 1968. Deras son bodde inte hemma längre. De bråkade ofta, hon syntes med blåmärken och svullnader. Under flera dagar utsattes hon för våld mot huvudet. Han förnekar mord.

► Dödad 4 augusti 2000

Mamma i Stockholm, 36

Hon beskrivs av sin familj som glad och snäll. Hon bestämde sig för att lämna sin våldsamma man. Hon hittades liggande vid diskbänken med ett 50-tal knivhugg i kroppen.

► Dödad 28 april 2000

Kvinna, 85

Hon var 85 år och han 88. Hon hade inga barn. Enligt domen sa hon att han var tvungen lämna lägenheten. Maken, som var dement, högg henne till döds med kniv. Han dömdes till rättspsykiatrisk vård.

► Dödad 10 mars 2000

Fyrabarnsmamma, 36

Hon hade gömt sig med hjälp av kvinnojouren men mannen fick veta att hon skulle till vårdcentralen för att vaccinera ett av de fyra barnen. Han hittade henne och jagade henne beväpnad med kniv. Två av parets barn såg på.

► Dödad 29 februari 2000

Tvåbarnsmamma i Helsingborg, 29

Hon lät honom träffa barnen under en permission. Han var dömd för att ha misshandlat henne och deras dotter. Under middagen drack han alkohol. Efteråt knivhögg han kvinnan. Nioåriga dottern ringde polisen.

► Dödad 28 januari 2000

SÅ HAR VI GJORT VÅR UNIKA UNDERSÖKNING

■ Vi har samlat in samtliga polisanmälningar från rikets 21 länspolisdistrikt som gäller dödligt våld mot kvinnor. Utifrån det materialet har vi identifierat brotten som skulle granskas och begärt fram domar och polisutredningar. ■ Vi har talat med anhöriga till samtliga

kvinnor som dömdes under 2000-talet. De har bidragit med information och medgivit publicering av bilder. I ett tiotal fall har vi inte fått direkt kontakt med anhöriga på grund av sekretess, skyddade identiteter eller att nära familjemedlemmar har lämnat Sverige.

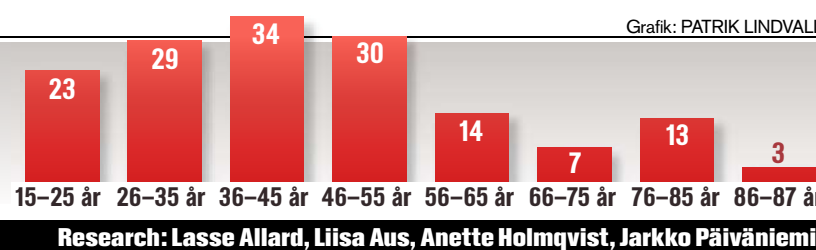
■ Vår undersökning gäller kriminellt dödligt våld mot kvinnor i nära relationer. Med nära relation avses vi en kärleksrelation. Vanligen en make, sambo, pojkvän, eller före detta. ■ Vi har valt att även inkludera fall som ännu inte prövats i högre instans, och tre fall för

2009, där det finns ett erkännande och en häktad gärningsman. ■ Antalet offer har vi kunnat verifiera mot flera källor. Det medeltal vi fann – knappt 17 dödade kvinnor om året – överensstämmer med tillgänglig forskning.

SÅ GAMLA VAR KVINNORNA

■ Varje år dödas omkring 35 kvinnor (inklusive flickor under 15 år). Nästan alltid dödas de av någon de känner. Nästan varannan kvinna dödas av sin man, pojkvän, sambo, eller ex-

man. Lika vanligt är att kvinnor dödas av en bekant, en bror, pappa eller annan släkting. Vår undersökning visar att kvinnorna som dömdes var mellan 15 och 87 år gamla.

I MORGON HANNA VILLE GÅ – DÅ BLEV HON MÖRDAD

Varannan kvinna ville lämna sin man – var sjätte ropade på hjälp

■ I dag är den första av sju dagar då vi hoppas att många pratar om de 153 dödade kvinnorna. Varannan dog för att hon ville lämna sin man. ■ Diskutera Aftonbladets granskning med reportrarna Kristina Edblom och Kerstin Weigl. ■ <http://blogg.aftonbladet.se/31122>

153 AFTONBLADET.se bloggen

RESEARCH

Simone Söderhjelm Staffan Lindberg

PÅ KÖPET I DAG: RESEGUIDE från Lonely Planet LONDON

✓ För första gången på svenska ✓ Gäller så länge lagret räcker

240
SIDOR

ORDINARIE PRIS I BUTIK: 179 KR

Grundad 1830 av
Lars Johan Hierta

AFTONBLADET

124
XXX

Telefon: 08-725 20 00

MÅNDAG 4 MAJ 2009

● Pris: 10 kr ● Med Lonely Planet-guide: På köpet
● Med Kryss: 10 kr extra ● Med Söndag: 10 kr extra

153 KVINNOR DÖDADE - AV SINA MÄN

”Han körde över henne. Sen vände han – och körde över henne en gång till.

Lisa Persson blev 66 år

Lisa Persson ville inte flytta ifrån sin man och hemmet i Hyltebruk – trots att hennes söner väjdade till henne. Lisa ville vara nära sitt barnbarn Isak. Det blev hennes död.

SIDORNA 2, 6, 7, 8, 9, 10 och 11

Kultur
SIDORNA 4-5

Självsvältarnas Thelma & Louise

153 kvinnor har dödats av sina män under 2000-talet, visar Aftonbladets unika granskning. **De slogs ihjäl av en man de stått nära**, älskat, litat på.

Vi har berättat vilka de var, och hur de dog. Kunde **någon av dem ha räddats?**

Eller är det privata "familjetragedier" som inte angår dig?

Vår granskning handlar om kvinnorna som **dödas varje år i sina egna hem. I sina sängar**. Slås ihjäl med knivar, yxor, rep, stenar. Eller skjuts.

Det pågår **år efter år**, decennium efter decennium. Ungefär 17 gånger varje år. **Hälften av de 153**

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

dödade kvinnorna **ville lämna sin man**. Många av dem hade **vädjat om hjälp**.

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

Dödade – när de ville gå

Aftonbladet avslöjar: Var sjätte kvinna bad om hjälp

Varannan kvinna i Aftonbladets undersökning ville lämna sin make, sambo eller pojkvän.

De dödades för att de ville ur en relation med svartsjuka, kontroll, krav och misshandel. Och de bad om hjälp.

Fler än var sjätte kvinna av de 153 sökte aktivt hjälp, avslöjar Aftonbladets granskning.

✓ 26 polisanmälde, gick till socialtjänst eller kvinnojourer.

✓ Dessutom hade 14 män sökt hjälp, hos psykiatri, sjukvården eller socialtjänsten.

Det är när kvinnan vill lämna som det blir farligt.

✓ 73 kvinnor var på väg att bryta upp eller hade lämnat mannen.

✓ I ytterligare 13 fall har svartsjuka spelat en avgörande roll.

✓ 77 av de 153 kvinnorna hade utsatts för hot eller våld av sin man eller sambo.

Tal om rädsla

När hon bryter upp går en boten ur mannen. Han förlorar kontrollen och sin status som make, pappa och familjeförsörjare.

"Han ville inte acceptera att hon efter deras separation skulle bo kvar i Falkenberg eftersom det skulle innebära en stor skam för honom." (Ur domen 2006 mot Beatas mördare).

"Han kände sig avvissad, tappade besinningen fullständigt och stack kniven i henne." (Ur utredningen av

mordet på Jenny Johansson 2006).

Men att kvinnorna dör beror sällan på plötsligt uppträdd känslor. Aftonbladets undersökning avslöjar att det i fler än hälften av fallen (82 av 153) fanns signaler om att något var allvarligt fel.

Det kan vara kvinnans tal om "rädsla". Polisänmälningar, som inte gav resultat. Släktingar som larmat. Grannar som hört regelbunden misshandel.

Vi vet:

✓ 21 fall där polisen fått signaler om våld eller hot.

✓ 13 fall där kvinnojourer varit inkopplad.

✓ 9 fall där socialtjänsten kände till missförhållanden.

✓ 6 fall där sjukvården varit inkopplad – och lika många där män sökt hjälp hos psykiatri.

Skjutsades till mannen

Detta är de signaler vi känner till. Sannolikt är ropen på hjälp många fler. Myndigheternas rutiner fungerar inte alltid. Ingen ställs till svars.

✓ 23-åriga Kumba i Stockholm dog för att skattemyndigheten skickade ett brev till maken där hennes nya adress röjdes.

✓ Lena Garbom i Göteborg åkte med sin man till sjukhusets psykiatri den 23 november 2003 men mannen skickades hem utan vård. Han mördade henne samma kväll.

✓ Agneta Arvidsson i Linköping polisanmälde sambon flera gånger och tvingades uppsöka sjukhus. Polisen gav henne ofta skjuts tillbaka till mannen. Han slog ihjäl henne 25 augusti 2004.

Det här är bara några exempel av många.

Vi ser okunskapen, obeslutsamheten – och bristen på civilkurage.

Som att en granne inte ringde polis fast fönsterrutorna skallrade medan Hanna Widmark dödade i Lund 2006.

För att våld i hemmet fortfarande ses som "privata" problem.

Med det synsättet kommer 17 kvinnor att dö även i år, och nästa och nästa.

SÅ HAR VI GJORT VÅR UNIKA UNDERSÖKNING

■ Vi har samlat in samtliga polisanmälningar från rikets 21 länspolisdistrikt, som gäller dödligt våld mot kvinnor. Utifrån det materialet har vi identifierat brotten som skulle granskas och begårt fram domar och polisutredningar.

■ Vi har talat med anhöriga till samtliga

ga kvinnor som dödade under 2000-talet. De har bidragit med information och medgivit publicering av bilder. I ett tiotal fall har vi inte fått direkt kontakt med anhöriga på grund av sekretess, skyddade identiteter eller att nära familjemedlemmar har lämnat Sverige.

■ Vår undersökning gäller kriminellt dödligt våld mot kvinnor i nära relationer. Med nära relation avses vi en kärleksrelation. Vanligen en make, sambo, pojkvän, eller före detta.

■ Vi har valt att även inkludera fall som ännu inte prövats i högre instans,

och tre fall för 2009, där det finns ett erkännande och en häktad gärningsman.

■ Antalet offer har vi kunnat verifiera mot flera källor. Det medeltal vi fann – knappt 17 dödade kvinnor om året – överensstämmer med forskaren Mikael Ryngs rapport från 2007.

► 73 av 153 kvinnor dödades för att de **ville lämna** en man.

► Varannan kvinna hade tidigare **utsatts för hot** eller våld.

► 92 kvinnor var **gifta/sambo med mannen** som dödade dem.

► I fler än vartannat fall fanns **varningssignaler**.

► Var sjätte kvinna hade **vädjat om hjälp** hos polis, socialtjänst eller en kvinnojour.

Joanna Tuchewicz, Fatemeh Daneshfar, Lisa Löf, Lisa Persson, Liv Lundgren, Emma Cardell, Arjetta Beciri, Melissa Nordell, Grace Nakazzi, Mari Larsson, Jaanika Mölder, Elisabet Persson, Zane Priediti, Beata, Hanna Widmark, Zenia Lidberg, Tubay Mavi, Helena Thölix, Jenny Johansson, Nathalie Rönqvist, Maria Andersson, Jenny Tiger, Blazanka Sambar, Susanne Siberg, Jenny Jungbäck, Lillemor Nordvall, Klara Reinholdsson, Kumba, Veronica Norstedt, Linda Siden, Charlotte Andreaszky och Winrose Njoki Ngariga.

► Hanna, Lisa och Susanne tog det livsfarliga beslutet: att lämna sina män **VÄND**

Han körde över henne med bilen. Sen vände han – och gjorde det igen

SA TILL MAMMA ATT INTE OROA SIG Hanna Widmark hade försökt lämna sin pojkvän tidigare, men då hade han gjort illa sig själv. Den här gången skulle hon inte backa. Pojkvännen stack ner henne med en kniv och misshandlade henne sedan till döds.

VÄGRADE FLY FRÅN SITT LIV Lisa Perssons söner hade flera gånger värdjat till henne, sagt att hon måste flytta från Hyltebruk och sin man. Men Lisa ville inte fly, från sonen

MANNEN HÄVDADE ATT HON TOG SITT EGET LIV Den 18 maj 2006 mördades Susanne Siberg av sin sambo. Dagen efter skulle hon ha gått på sin sons konfirmation. Hon tänkte aldrig mer återvända till mannen som slog henne.

Hanna Widmark, 22, i Lund.
Lisa Persson, 66, i Hyltebruk.

Susanne Siberg, 40, i Gusum.

De ville lämna ett förhållande, och det var ett genomtänkt beslut. Men livsfarligt.

Nu ska jag hem och göra slut, sa Hanna Widmark till sin bästa väninna i Lund en måndagskväll i mars. Hon hade bestämt sig.

Det hade varit svårt att ge upp. Hon hade verkligen trott att deras kärlek skulle räcka, att hon kunde rädda honom från missbruksproblemen.

Hon hade tagit honom från folkhögskolan i Arvika hem till Lund, de skulle göra en nystart långt bort från hans gamla vänner.

Men nu hade han tagit hennes bankomatkort och försökt ta ut pengar. Igen.

Hon orkade inte mer. Hon kunde inte hjälpa sin pojkvän. Lika lite som kontaktmännen på arbetsförmedlingen, eller på socialtjänsten. St Lars sjukhus hade bara skickat hem honom med tabletter mot ångesten.

Hittades medvetslös

Hon hade bestämt sig, det var slut. Hon hade i och för sig bestämt sig flera gånger tidigare. Första gången redan i Arvika. När Hanna sa att hon ville bryta hade han gjort sig illa och hittats medvetslös.

Men nu var det dags. Hon ha-

de berättat det för mamma och så, på söndagskvällen efter teaterpjäsen de sett tillsammans. Mamma hade bett Hanna att inte vara ensam med honom när hon gjorde slut.

Sedan hade de kramats på gatan.

Var inte orolig, sa Hanna till sin mamma.

■ ■ ■
Lisa Persson i Hyltebruk inväntade som alltid mörkret innan hon snörde på sig jogging-skorna. Det var en tisdag i november.

På lätta fötter sprang hon ut, flera gånger i veckan. Stark och fri. Och samtidigt levde hon som i bojar. Alltid måste hon ta säll-

skap hem. Se sig noga om. Inte svara i telefon.

Sönerna värdjade: Flytta

Det var en skam, kunde hon känna. Den där rädslan. För fem år sedan slog han henne, dömdes för misshandel och fick besöksförbud, och alla var förstående. Tyckte synd om Lisa. Men hon gick tillbaka till honom. Och vem var hon att kräva sympati, när han slog igen? Hon fick skylla sig själv. Det var ingen som sa det, men så tyckte Lisa själv.

I söndags såg Lisa honom senast. På gammeldansen i Smålandsstenar, han bjöd som vanligt upp och hon vågade aldrig säga nej.

Lisas söner sa: Du måste flytta från Hyltebruk. Han är inte klok som skriver alla de där breven.

Och tänk att han bär upp mat till dig!
Men, tänkte Lisa, varför var det hon som skulle fly som en rädd hare? Springa bort från allt som betydde något.

Ändå sparade Lisa breven. Om hon skulle behöva nya bevis för förföljelsen, i ännu en rättegång. I lådan fanns nu 170 kuvert, de flesta öppnade.

Ingen vet exakt vad klockan var när Lisa Persson sprang ut. Någon gång efter 17. Satt han och väntade på henne redan då, i bilen? I mörkret.

Hanna, Lisa och Susanne tog beslutet som kostade dem livet: De skulle lämna sina män

■ ■ ■
Torsdagen då Susanne Siberg dog sörjde hon sitt hår. Det hade sambon klippt under ett av deras många bråk. Luggen var stubb. Hon hade alltid varit så stolt över sitt långa hår.

Nu skulle hon inte vara fin i kyrkan på lördag på sonens konfirmation.

Bad socialen om hjälp

Susanne hade en flyktplan: nästa dag skulle hon packa sin väska. Bara ta med det nödvändigaste. Sambon skulle tro att hon bara skulle åka med sin mamma Maude på pojkens stora dag.

Men Susanne skulle inte kom-

ma tillbaka till sambon i Gusum.
Vad som istället skulle ske visste Susanne inte.

Hon hade inget arbete, ingen bostad. Hon var 40 år och mamma till tre barn, hade levt ett liv med missbruk och kriminalitet.

Susanne hade bett socialtjänsten om hjälp med en nystart, en bostad, med vård mot sitt tabletmissbruk. Hon gick dit flera gånger i veckan.

Ur socialjourens anteckningar:
AKTUELL SITUATION: Susanne kommer till mötet, hon har under lördagen blivit misshandlad av sin fd sambo som hon

fortfarande är inneboende hos. Susanne har blåmärken och skärsår i ansiktet. Susanne vill inte polisanmäla honom för hon vill inte göra honom arg.

Var nervös

Något boende kunde socialtjänsten inte hjälpa henne med. Pengar kunde de inte ge, eftersom hon var sambo. Det räknas som att hon ska kunna bli förbörj.

Däremot fick hon kuponger så att hon kunde hämta ut ett mål mat på äldreboendet varje dag. Och en tågbiljett, till sin mamma i Örebro.

I ett kuvert på köksbordet hemma hos Susanne låg 500 kro-

nor. Present till sonen. På lördag skulle han få den.

Ingen vet säkert var Susanne fick sedeln från.

Hon ringde flera gånger till sin mamma den här dagen, torsdagen den 18 maj 2006. Hon var nervös. Hon åltade sitt förstörda hår.

Mamma sa varje gång att Susanne skulle få låna en stråhatt i fönstren. De pågick 10–20 minuter. Sedan blev det tyst.

■ ■ ■
Hanna Widmark fälldes kvällen den 27 mars 2006 på Helgeandsgatan i Lund till golvet av sin pojkvän. Han stack henne med kniv. Lade handen över hennes mun. Han hade sina ben över

hennes axel och armbåge. Tog en hantel från golvet och slog.

En granne vittnade senare i Lunds tingsrätt: "Dunkarna var så kraftiga att det skallrade i fönstren. De pågick 10–20 minuter. Sedan blev det tyst."

■ ■ ■
Lisa Persson blev överkörd av en Opel Astra mellan 17.50 och 18.00 den 3 november 2004. Bilen återvände och körde över henne en gång till. Hon avled samma dag.

Ex-sambon påstår att hon ringt honom och ville träffas.

■ ■ ■
Susanne Siberg mördades vid 22-tiden den 18 maj 2006. Det var knivhuggen mot hjärtat och lungorna som blev direkt dödande. Efteråt lade mannen kniven i hennes hand och hävdade att det var ett självmord.

”Hon var livrädd för den mannen”

Kvinnornas familjer berättar om skräcken och saknaden

Maude Rünell, 64, mamma till Susanne Siberg:

”När jag träffade Susannes sambo första gången tänkte jag: 'Vad skönt, äntligen en karl som kan ta hand om henne.' Nu ångrar jag att jag inte hämtade henne tidigare.

Socialtjänsten i Valdemarsvik kunde inte hjälpa Susanne för att hon var missbrukare. De sa åt henne att hitta en egen lägenhet, gav henne en lista på hyresvärdar. Ingen värd ville ha henne. Och hur skulle hon klara att ringa runt med honom bredvid sig?

Susanne ropade på hjälp hela tiden, hon ville lämna honom. Vi var så många som ringde och bad dem hjälpa henne. Under rättegången sa kvinnan från socialtjänsten att Susanne inte var tillräckligt motiverad. Men då har de inte förstätt hur det är att leva med en man som misshandlar. Hon var livrädd för honom. Och de visste precis vad han var för typ, hon kom dit blåslagen och med skärsår i ansiktet.

Jag är så besviken och förbannad.”

ARG OCH BESVIKEN Maude Rünell talade med sin dotter Susanne Siberg samma dag som hon dog. Dagen efter skulle de åka på Susannes sons konfirmation. Maude är besviken på Socialtjänsten. ”Susanne ropade på hjälp hela tiden, hon ville lämna honom. Vi var så många som ringde och bad dem hjälpa henne.”

Lisa Persson.

”JAG TROR HON SKÄMDES”

Lisa Perssons son Robert Persson:

”Hon fruktade för sitt liv, men talade inte så mycket om det.

Säkert på grund av skam över att hon misshandlats, och dessutom återvänt till honom sedan han dömdes första

gången. Dessutom försökte hon verkligen leva sitt liv. Hon ville inte fly.

Vi tyckte att det skulle vara säkrare för henne att flytta. Men vi kunde ju inte tvinga henne.

Det var hennes liv.”

Hanna Widmark.

”HAN TÄNJDE GRÄNSERNA”

Hanna Widmarks mamma och pappa:

”Det fanns inte i Hannas värld att han kunde skada henne.

Hon blev som en mamma för honom. Han tänjde gränserna, ungefär som ett barn,

och hon gav honom alltför många chanser.

Han hade ju släppts från tvångsvård.

Han hade sluppit fängelsestraff för misshandel med motiveringen att han ”var på väg att ordna upp sitt liv.”

Han misskötte sig – men fick inga konsekvenser”.

BEHÖVER DU HJÄLP? HIT KAN DU RINGA OM DU ÄR...

... kvinna och lever med våld:

■ Kvinnofridslinjen

Telefon: 020-505050. Öppen dygnet runt årets alla dagar.

Nationell stödtelefon för dig som upplevt hot och våld. Gratis samtal som inte syns på telefonräkningen.

Socionomer eller sjuksköterskor med erfarenhet av att möta människor i kris svarar.

■ Kvinnofridslinjen för hörsel-

skadade/nedsatt talförmåga

Telefon: 020-212223.

■ Flerspråkiga kvinnojourer

Terrafem
Telefon: 020-521010.
Somaya.

Telefon: 020-818283.

... barn:

■ BRIS, Barnens hjälptelefon

Telefon: 0200-230230.

Öppet måndag-fredag 15-21 och lördag-söndag 15-18.

Här kan du prata om vad som helst. Alla vuxna som svarar har tystnadsplikt. Gratis samtal som inte syns på telefonräkningen. Mejla anonymt via: www.bris.se.

■ Jourhavande kompis
Telefon: 020-222444.

Öppet måndag-fredag 18-22. Röda Korsets ungdomsförbunds

telefon för alla under 25 år. Unga ger tips och råd.

Mejla nätjouren via: www.ungdomar.se. Chatta via: www.jourhavandekompis.se

■ Prata med en vuxen du kan lita på, till exempel i skolan.

... anhörig som har förlorat en närstående genom våld:

■ Brottsofferjourernas nationella stödtelefon

Telefon: 0200-212019.

■ Brottsofferjourernas nationella stödtelefon för andra språk

... vän eller anhörig till en kvinna som misshandlas:

■ Kvinnofridslinjen

Telefon: 020-505050.

Ger råd om hur du ska agera om du är orolig för din vän/anhörig.

... man och vill ha hjälp:

■ Mansmottagningar

På www.rikskriscentra

VET RISKERNA Henrik Belfrage forskar på våldsamma män. Tillsammans med andra forskare har han tagit fram ett formulär som hjälper poliser i hela världen att riskbedöma om en person kan ta till livsfarligt våld.

Foto: JOHANNA REEDER

Kan din man bli farlig?

Lever du med en livsfarlig man?

Nu används en svensk metod att riskbedöma och förhindra dödligt våld i relationer av polis över hela världen.

I dag vet forskarna att vissa faktorer återkommer i de fall där en man dödat en närstående kvinna.

Henrik Belfrage, kriminolog vid Rättspsykiatriska kliniken i Sundsvall, forskar om våldsamma män.

Tillsammans med andra forskare har han ringat in riskfaktorer som kan finnas hos en möjlig gärningsman och i relationen.

Tar på sig skulden

Formuläret som nu används över hela världen av polis och andra för att riskbedöma om en person ska ta till livsfarligt våld, består av tre delar:

■ Personens tidigare historia av partnervåld.

■ Personens sociala och

psykiska situation.

■ Partners sårbarhet.

– En risk är nämligen att offret normaliserar våldet när det blivit vardagligt och skuldbelägger sig själv, säger Henrik Belfrage.

När en kvinna anmäler att hon känner sig hotad får hon svara på frågorna. Informationen ger polisen bättre kunskaper om hur de kan skydda henne och ett underlag för att bedöma vilka åtgärder de behöver sätta in.

LÄR DIG VARNINGSSIGNALERNA

Hans tidigare våldshistoria

1. Är fysiskt våldsam eller försöker ta till våld, även sexuellt.
2. Hotar att, eller avser att utöva våld, dödshot. Har tankar på att skada/döda offret.
3. Har trappat upp sitt våldsamma/hotfulla beteende.
4. Överträder besöksförbud eller missbrukar regler i samband med besöksförbud, permission, villkorlig frigivning, som utverkats som en följd av partner-våld.
5. Stöder eller ursäktar partnervåld vid äganderättsbehov och sexuell svart-sjuka.

Hans psykiska & sociala situation

6. Är flera gånger dömd eller misstänkt för brott med eller utan våldsinslag.
7. Haft flera konfliktfyllda förhållanden. Riskerar eller upplever separation.
8. Är arbetslös, har dålig ekonomi.
9. Missbrukar.
10. Är deprimerad, har svår ångest, är aggressiv, extremt svartsjuk, har självmordstankar.

Partners sårbarhet

11. Är inte konsekvent i sin attityd mot gärningsmannen, till exempel återtar en anmälan. Normaliserar gärningsmannens beteende, kontaktar själv gärningsmannen. Följer inte uppgjorda skyddsplaner.
12. Är så rädd för gärningsmannen att hon/han inte är rationell. Vårar inte följa en skyddsplan vid en konfrontation med gärningsmannen, vågar inte bryta upp från gärningsmannen, är extremt orolig för till exempel barn, föräldrar, ny partner, husdjur.
13. Är okunnig om lagar, rättigheter och hjälporganisationer, ovillig att söka hjälp. Har lite kontakt med familj och vänner, är hårt kontrollerad av gärningsmannen. Är hårt kontrollerad av en kulturell miljö som stöder eller ursäktar partnervåld.
14. Har dåligt fysiskt skydd. Har skyldighet att ha kontakt med gärningsmannen, till exempel delad vårdnad om barn.
15. Har personliga problem som arbetslöshet, missbruk, depression, funktionshinder, sjukdom.

Fotnot: Listan är ett sammandrag av de viktigaste punkterna som kännetecknar en möjlig gärningsman. För den som lever under hot, eller känner någon som gör det, kan listan vara en hjälp. Ibland kan ett enda symptom räcka, i andra fall behövs fler sam-

verkande för att det ska bli verkligt farligt. Men det viktigaste är att ta sin rädsla på allvar och kräva hjälp av polis, socialtjänst, vänner och kvinnojour. Hela listan hittar du på: http://193.235.70.189/rpk/forskning_ladda.asp?menultem=forskning

■ Diskutera Aftonbladets artikelserie med reportrarna Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

■ <http://blogg.aftonbladet.se/31122>

153 AFTONBLADET.se bloggen

AFTONBLADET tv

■ Melissa, 22, dödades av sin ex-pojkvän – nu har hennes mamma startat en fond för att hjälpa kvinnor som flyr från sina män.

AFTONBLADET ljudbildspel

■ Se och hör Kerstin Weigl berätta om kvinnorna.

AFTONBLADET i morgon

■ Först sköt han Maria – sedan sig själv.

Foto: Lasse Allard
lasse.allard@aftonbladet.se

Text/research: Simone Söderhjelm
simone.soderhjelm@aftonbladet.se

DAGENS BILAGA

Fixa sommarens hetaste GRILLFEST

mat&vin ✓ Paolos italienska meny
✓ 33 härliga recept

Bara **20** kronor

**Programledaren
Ann Söderlund:**

FLYTTA ISÄR - FÅ BÄTTRE SEX

Foto: ULFHÖJER

Grundad 1830 av
Lars Johan Hierta

AFTONBLADET

SIDORNA 20-21

125 XXX Telefon: 08-725 20 00 **TISDAG 5 MAJ 2009** ● Pris: 10 kr ● Med Sofis mode: 15 kr extra
● Med Kryss: 10 kr extra ● Med Mat & vin: 20 kr extra

DAGENS BILAGA

Sofis
mode

Bara **15** kronor

30
kap som
hyllar
din figur

KANTORN Maria, 29 SKÖTS INHJÄL VID KYRKAN

Kantorn Maria Andersson
dödades av sin före detta pojk-
vän.
Foto: PRIVAT

SIDORNA 6, 7, 8 & 9

 LONDON
179 kr
i butik

PÅ KÖPET! RESGUIDE TILL LONDON

153 kvinnor har dödats av sina män under 2000-talet, visar Aftonbladets unika granskning.

Ungefär **lika många varje år**. Den här veckan vill vi diskutera: **kunde någon av dem ha räddats?**

Vi har berättat vilka kvinnorna var och hur de dog. **Hälften av dem ville lämna en relation** med svartsjuka, kontroll och misshandel.

"Familjetragedi" kallas de 30 fall där mördaren tog även sitt eget liv – och

därmed finns inget skäl för polisen att utreda vidare.

Kvar blir barnens frågor om **när pappa dödade**

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

mamma och sedan sig själv. Man talar även polis-er emellan om "barmhärtighetsmord."

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

MORDEN SOM INTE RÄKNAS

Aftonbladet avslöjar: I 30 fall tog mannen sitt eget liv efter att ha dödat sin kvinna – då sågs det inte som "riktiga" mord

Vårt femte kvinnomord i Aftonbladets granskning kom aldrig till domstol. De anhöriga fick inga skadestånd.

Inte ens poliser ser alltid brotten som "riktiga" mord.

Vår granskning av 153 dödade kvinnor avslöjar att: ✓ I 30 fall tog gärningsmannen även sitt liv.

✓ Ytterligare tre män tog sina liv i häktet, och en innan han greps.

De är mord som kallas "utvidgade självmord" och sällan blir en rad i tidningen. Som tystas ner, och snabbt arkiveras. Lagen säger att förundersökningen ska läggas ner så fort man vet att ingen kan åtalas.

För den döda kvinnans anhöriga betyder det att de inte har samma möjligheter att få skadestånd, som kan vara 75 000 kronor enbart för sve-

da och värk. De får inget målsägandebyte som hjälper dem.

Att ingen rättegång äger rum innebär också att många frågor lämnas obesvarade. En vanlig förundersökning om mord brukar ge en bild av omständigheterna, innehålla förhör med anhöriga, vårdpersonal, arbetskamrater och andra om motivet, om tidigare våld och så vidare. Allt som kan hjälpa anhöriga att förstå varför deras mamma, dotter eller syster dödats.

Anhöriga får inte veta

"En sän där familjetragedi", sa ofta poliser när vi begärde att få se deras rapport om mordet där ingen kan åtalas.

De talar om "utökad självmord". Men det ska vara mord – följt av självmord.

Spelar detta någon roll? Vi tror det. Uttrycket "utökad

153

AFTONBLADET antyder en inställning att de här fallen inte är "riktiga" mord. Som man kanske inte ens behöver informera anhöriga om, eftersom gärningsmannen ändå är död.

✓ En familj levde i tron att systemen dog i en olycka. De fick inte veta polisens övertygelse, att hon dödats med stickvapen hemma. Mannen dog och förundersökningen lades ner.

✓ "Jag tror att vi förskönade barnen från vetskapen", sa en länskrimchef till Aftonbladet om ett fall där pappa mördade mamma.

Det visade sig dock att ut-

redaren haft ett långt möte med barnen.

Dödar av barmhärtighet

Bilden är inte entydig. Vi vet att i vissa län är förundersökningen lika omfattande som vid "vanliga" mord. För att utredare drivs av viljan att göra mer, ge anhöriga svar på frågor.

Då går poliserna egentligen utanför sitt eget arbetsområde, för polisiärt är fallen enkla: en avgränsad mordplats, spår som inte undandröjts, och inte sällan ett erkännande i brevform.

Särskilt känsligt anses det vara när en gammal man dödat sin hustru. Vi har granskat även dessa fall.

✓ Nio kvinnor dödades under 2000-talet av en make som var 80 år eller äldre.

✓ I fem av fallen fanns ett uttalat "barmhärtighetsmotiv" – enligt polisen. I yt-

terligare två fall hade mannen fått ett sjukdomsbesked. De trodde inte att kvinnorna skulle klara sig själva.

– Jag kallar det inte ens mord, utan dödande av barmhärtighet, säger polismästare Benny Ericsson i Gävleborg om två fall där en äldre man dödat sin hustru.

Hade livsviljan kvar

Så viftas mordet bort som två åldringars privata angelägenhet. Varför? Kvinnorna har skjutits, slagits ihjäl i sina sängar. Vi vet inte att det var deras önskan. Tvärtom visar polisförhör med anhöriga att kvinnorna ofta hade livsviljan kvar, till skillnad från sin skräplige make.

Vi säger: sluta prata om "familjetragedier", "utvidgade självmord" och "barmhärtighetsmord".

För de anhöriga är mord ett mord.

”

En oerhört tragisk händelse. Jag kallar det inte ens mord utan dödande av barmhärtighet

Polismästare Benny Ericsson om ett fall där en kvinna i 80-årsåldern dödats i Kärnåle.

”

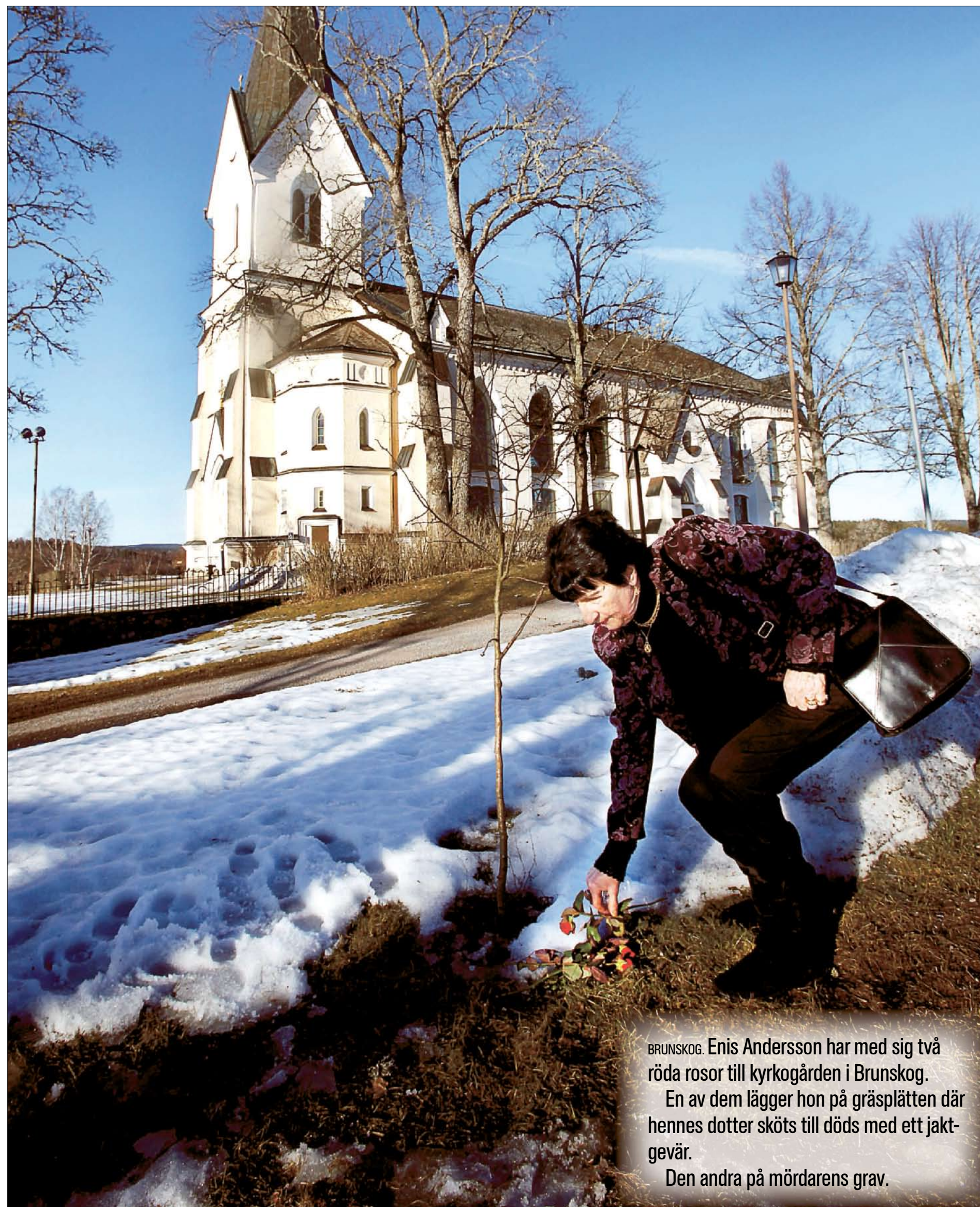
Juridiskt sett är det kanske mord, men de här utredningarna läggs oftast ner ganska omgående. Det här är mycket vanligare än vad många tror

Lars Johansson, chef på länskriminalen i Skövde om en äldre man som skjutit sin fru som var gammal och sjuk.

”

Det här handlar ofta om missriktad omtanke

Tage Sohl, chef för grova brott i Värmland, om en man som dödat sin fru efter att han fått besked om prostatacancer.

BRUNSKOG. Enis Andersson har med sig två röda rosor till kyrkogården i Brunskog.

En av dem lägger hon på gräsplattan där hennes dotter sköts till döds med ett jaktgevär.

Den andra på mördarens grav.

SÅ HAR VI GJORT VÅR UNIKA UNDERSÖKNING

■ Vi har samlat in samtliga polisanmälningar från rikets 21 länspolisdistrikt, som gäller dödligt våld mot kvinna. Utifrån det materialet har

vi identifierat brotten som skulle granskas och begärt fram domar och polisutredningar.

■ Vi har talat med anhöriga till samtliga

kvinnor som dödades under 2000-talet. De har bidragit med information och medgivit publicering av bilder. I ett tiotal fall har vi inte fått

direkt kontakt med anhöriga på grund av sekretess, skyddade identiteter eller att nära familjemedlemmar har lämnat Sverige.

Utdrag ur männens självmordsbrev

” När jag går bort skulle den sista ljuspunkten försvinna, hon skulle tvingas igenom den svåra upplevelsen av min begravning.

Från 84-årig make, som sköt sig själv och hustrun 2003.

” Jag är fullt medveten om att priset för att ge igen är mitt eget liv om jag inte väljer livstid fängelse (nej tack!) att allt gott jag gjort kommer att grusas och vara bortglömt.

Man som mördade före detta flickvän 2002.

” Till alla ni som trodde på en äktenskapsbryterska. Fy fan. Lapp som återfanns i fickan på en man som sköt sin hustru 2001.

Sköt Maria – sen sig själv

► Söndagen den 1 juli 2007:

Eftermiddagssolen gassade och kantorn Maria Andersson skyndade sig mot bilen som stod parkerad på kyrkbacken. Det hade varit dop och hon hade sjungit ”Idas sommarvisa”.

På parkeringen väntade mannen hon lämnat ett halvår tidigare. Han sköt, träffade handväskan. Hon sprang, mensnubblade på gräskanten. Han sköt igen. Och igen.

Han plockade upp tomhylsor-na.

En barnfamilj hittade Maria framstupa, med fötterna på den asfalterade parkeringen. Ansiktet i gräset. Den rödrosa sommarklänningen mörknade och i handen höll hon bilnyckeln. Bredvid låg glasögonen.

Mannen brände iväg i sin röda Peugeot. Han svängde upp på gårdsplanen. Grannarna hörde hur han stängde bildörren. Därefter ännu ett skott.

Enis Andersson kan inte sluta tänka på den där sommarsöndagen. Det händer att hon tar fram den fläckiga klänningen, eller att hon tittar på bilderna ur polisens förundersökning. Det måste ha varit meningen att de skulle dö.

– En tänker och tänker, säger hon.

Har blivit som systrar

När Enis nåddes av dödsbudet hemma i Stora Mellby ville hon lyfta luren och slå numret till den andra mamman.

– Det var det första jag tänkte. Jag måste få tag på dig.

Hon nickar mot sin väninna. De har blivit som systrar, säger de.

Kvinnan mitt emot är mamma till mannen som sköt Maria. De delar sorgen och saknaden efter barnen.

Och de delar skammen: ”Där går mördarens mamma.” ”Där går mamman till hon som blev mördad.”

Sådant händer ju inte i vanliga familjer, trodde även de för två år sedan. Nu tittar de på varandra. Två kvinnor som snart ska fylla 70.

Nu söker mördarens och offrets mammor tröst – hos varandra

För snart två år sedan förlorade Enis Andersson sin dotter Maria. Hon sköts till döds av sin före detta pojkvän. Efter händelsen sökte hon tröst – hos mannens mamma. ”Det är egentligen svårare för dem”, säger Enis om mannens familj.

Foto: LASSE ALLARD

Vad skulle de göra utan varandra? Vem skulle de då prata med? Vem skulle förstå?

Enis ringde sin sorgesystrar några dagar senare. När han begravdes den 12 juli var Marias familj där.

Det är egentligen svårare för dem, säger Enis och ler mot sin vän. Hon som sitter med tungt huvud.

Gärningsmannens syster är också med. Hon har varit arg och besviken. Hon har skämts över sin bror.

– Jag har haft jättesvårt att acceptera det. Jag förstår ju rent förnuftsmissigt att han var sjuk. Han

måste ha fått en knäpp. Det måste ha hänt något.

Pratar om ”olyckan”

Maria var en mycket god vän. De sjöng och spelade tillsammans, och hade en vinklubb med några andra tjejer.

Enis vägrar se honom som en mördare. När de pratar om söndagen den 1 juli pratar de om ”olyckan”. Hon värjer sig mot omgivningens svartvita syn på ”Mördaren”.

Människor hon möter har kallat honom ”idioten”. Och Enis har försvarat.

Hon riktar ilskan åt andra håll.

– Jag är arg på polisen. Jag är arg på livet och jag är arg på gud, men jag kan inte vara arg på han som gjorde det. Han hade aldrig gjort så om han varit sig själv. Han hade hjälpt henne upp när hon snubbade, säger Enis.

Var FN-soldat

Han, mannen med jaktgeväret, hade tjänstgjort åt FN i Bosnien och i Rwanda, plockat upp krigsskadade människor i ambulansen.

Var det därför han blev sjuk? De vet inte.

Maria träffade mannen våren 2006 när de jobbade tillsammans. Han var 42 då, hon 28. Maria berättade aldrig särskilt mycket om förhållandet. Han var upp över öronen förälskad.

Runt jul samma år hände något som fick dem att gå skilda vägar. Han blev deprimerad. Gick in i sig själv. I kylskåpet stod maten orörd.

Inkorgen i Marias mobiltelefon fylldes med vädjande sms.

”Kan inte rå för att jag älskar dig. Förlåt!”

Maria svarade: ”Du behöver inte be om förlåtelse för det! Det behöver man bara göra för sånt som sårar andra.”

Hade träffat en ny

När Maria skyndade ut till bilen i sin röda sommarklänning var hon på väg till en annan man.

På gräsplätten, intill parkeringen, vid Brunskovs kyrka växer en pärlhagstorn. Trädet planterades en blåsig höstdag några månader efter Marias död. Enis lägger ner den röda rosen. Tittar mot kyrkan. Och på parkeringen. Pekar och försöker förstå.

Innan hon lämnar kyrkogården går hon ner till hans grav av natursten. Rosen slokar lite efter ett par timmar i bilen.

De två mammorna småpratar vid graven:

– Det gör ont på morgonen och det gör ont på kvällen.

– Det gör ont när fåglarna kvitterar om våren.

telefonråkning. Socionomer eller sjuksköterskor med erfarenhet av att möta människor i kris svarar.

...lever med en psykiskt sjuk man:

■ Nationella hjälplinjen – Telefon: 020-22 00 60
Specialister på psykisk sjukdom och krissituationer svarar.

...för alla

■ Psykiatri – se vårdguiden
■ Vid akuta situationer ring alltid larmnumret 112.

BLEV 29 Kantorn Maria Andersson mördades av

sin före detta pojkvän. Hon sköts utanför kyrkan i Brunskov efter ett dop. Ex-pojkvännen tog strax därefter sitt eget liv.

Foto: PRIVAT

Självmördaren – en äldre man

Relation

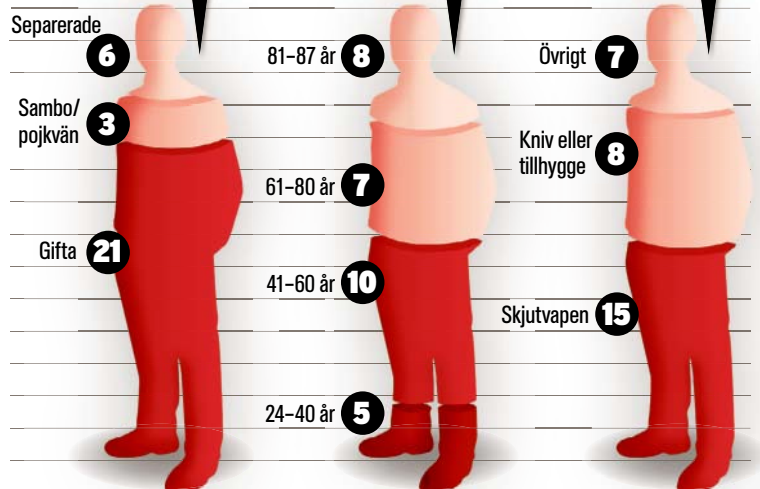
Männens relation till kvinnan han dödade. Två tredjedelar av männen var gifta med kvinnan.

Ålder

Så gamla var männen när de dödade kvinnan. Hälften av männen var över 60 år.

Vapen

Så dödade han kvinnan. Det vanligaste är att mannen dödar kvinnan med ett jaktvapen som han har licens för.

Depression

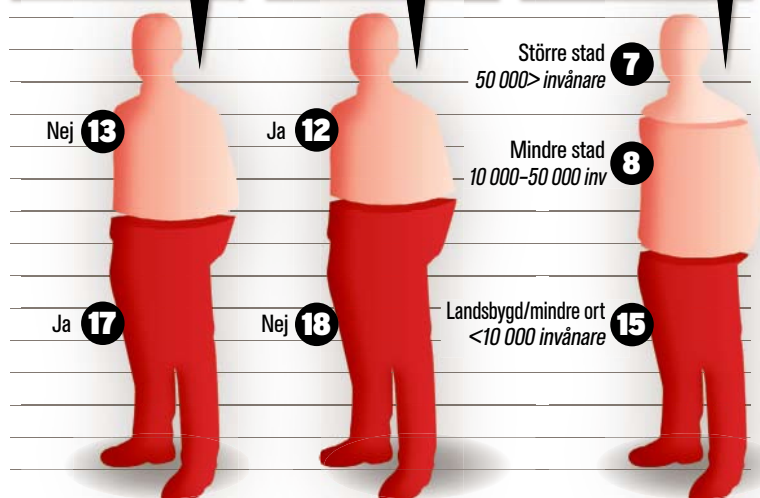
Över hälften av männen hade sagt att de var deprimerade eller trötta på livet. Många gånger hade mannen hotat med att ta sitt eget liv.

Separation

Två av fem män dödade sin kvinna när hon ville lämna honom, eller redan hade. Separation är mindre vanligt som motiv bland de män som tar sina liv.

Geografi

Där bodde mannen och kvinnan. Hälften av männen bodde på landet eller på mindre orter.

Gräfik: DAVID NYMAN

30 av männen tog sitt eget liv efter att de mördat sin kvinna

Mannen som tar sitt eget liv efter kvinnans mår ofta psykiskt dåligt. Över hälften (17) var deprimerade.

Aftonbladets granskning visar:
► De flesta (21) av gärningsmännen dödade kvinnan de var gift med.
► I tolv fall var motivet separation.
► Varannan använde skjutvapen. Våra fynd överensstämmer med annan forskning om männen som dödar sin kvinna och sedan sig själv.
– Han kan tänka att han vill hjälpa sin familj genom att ta dem med sig i döden, säger Susanne Ringskog

Vagnhammar, överläkare i psykiatri vid Nasp, ett nationellt centrum för att förebygga självmord och psykisk ohälsa.

Det finns andra riskfaktorer:
► Män som drivs av starkt hämndbegär och är aggressiva.
► Män som anser att kvinnan är hans egendom.
► Män som är isolerade och saknar anknytning till samhället.
– Det är män som inte har något att förlora. Är man stjärna i fotbolls-laget eller en klippa på sitt jobb så kanske relationen man lever i inte är allt, säger Ringskog Vagnhammar.

AFTONBLADET.se

153-blogger

Följ debatten och diskutera artikeln serien med Aftonbladets Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

AFTONBLADET.se

Chattra – Kan din man bli farlig? – Chattra med kriminolog Henrik Belfrage i dag.

AFTONBLADET.se

TV: "Vi förlorade vår dotter"

– föräldrarna Kjell och Jane berättar om Nathalie som dödades när hon var 16.

AFTONBLADET

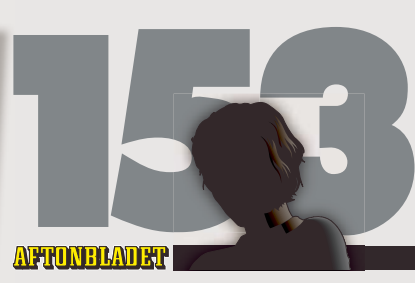
I morgon Marie blev ensam kvar när mamma mördades.

BEHÖVER DU HJÄLP? HIT KAN DU RINGA

Om du är kvinna och lever med våld:
■ Kvinnofridslinjen
Telefon: 020-505050. Öppen dygnet runt

ärets alla dagar.
Nationell stödtelefon för dig som upplevt hot och våld. Gratis samtal som inte syns på

153 kvinnor har dödats av sina män under 2000-talet, visar Aftonbladets unika granskning. De **slogs ihjäl av en man de stått nära**, älskat, litat på.

Vi har berättat vilka de var, och hur

de dog. Hälften av dem hade sagt att **de ville lämna mannen** när de dödades.

Och de bad om hjälp.

Vart femte mord hamnar aldrig i domstol – **när gärningsman-**

nen tar sitt liv läggs förunder-sökningarna ner.

Barnen.

Under 2000-talet har **126 barn förlorat sin mamma** för att hon dödades av sin man. Of-

tast är mördaren barnets pappa.

Ungefär 17 dödade kvinnor.

Ungefär 13 barn utan mamma.

Varje år.

Angår det dig? Eller är det en privat "familjetragedi"?

Kristina Edblom

Kerstin Weigl

kristina.edblom@aftonbladet.se kerstin.weigl@aftonbladet.se

MÖRDAREN BEHÅLLER VÅRDNADEN

BO kräver lagändring: Ta barnen från pappa

126 barn förlorade sin mamma i ett mord eller dråp under 2000-talet. Gärningsmannen var oftast deras egen pappa. Ändå får han behålla vårdnaden.

Nu kräver barnombudsmannen Fredrik Malmberg en skärpning av lagen:

– Föräldrar som gjort det här ska skiljas från vårdnaden, säger han, det ska vara grundregeln.

Aftonbladets granskning avslöjar att 28 män som dödat sin kvinna just nu är vårdnadshavare till sammanlagt 45 barn. Elva av papporna avtjänar livstidsstraff för mord.

Så fungerar svensk lag som går tillbaka till 1700-talet – barnets vårdnadshavare ska i första hand vara en biologisk förälder. Även om han har mördat barnens mamma.

Bara om mannen som dödat är "uppenbart olämplig" kan han från-tas vårdnaden. En sådan prövning

126 barn förlorade sin mamma. 39 barn var hemma. 18 av dem såg det hända. 6 barn hittade sin mamma.

bör socialtjänsten ta till domstol. Men det sker inte alltid.

– Eftersom det inte alltid sker behövs en skärpning, säger Fredrik Malmberg, BO. Vårdnadsfrågan bör per automatik prövas i alla sådana här fall.

Men det är inte självklart att en pappa olämpligförklaras i domstol för att han dödat sitt barns mamma. En vårdnadshavare behöver inte vara den som finns i barnens vardag.

Kan inte bestämma allt

– Du kan sitta i fängelse och avgöra om din dotter ska få gå i Montessoriskola eller säga nej till att hon kan få spela hockey och måste välja tennis istället, förklarar Annika

Rejmer, forskare vid Lunds universitet som granskat hur tingsrätter dömer i vårdnadstvister.

En morddömd pappa kan inte bestämma allt över sina barn. Men han kan kräva umgänge. Vi vet barn som förvägrats byta efternamn.

Aftonbladets granskning avslöjar även att de flesta av de 126 barnen i praktiken förlorade båda sina föräldrar. Sju av tio barn fick sin mamma dödad av pappa.

Barnen revs upp från sina hem.

✓De flesta – 49 barn – flyttade till i första hand en mormor, morfar, moster eller ett vuxet syskon.

✓32 kunde bo hos sin pappa (som inte var gärningsmannen).

✓36 barn placerades i familje-hem.

Vi vet att de flesta barn tappade kontakten med sin pappa efter att mamma dödades. Flera lever med skyddad identitet. De syns inte på klasskort, de har ett annat namn på brevlådan.

Fredrik Malmberg, BO, anser att barnens rättsliga ställning måste stärkas. Domstolarna ska se det som att barnen själva utsatts för våldsbrott.

Fick skadestånd

– Även om de inte sett själva gärningen drabbas de mycket hårt, säger han.

Aftonbladets undersökning visar hur hårt. Vi vet att 39 av barnen till de 153 kvinnorna var hemma när deras mamma dödades. Minst 18 barn såg med egna ögon sin mamma strypas, skjutas eller knivmördas.

De fick skadestånd på mellan 25 000 och 75 000. Ett schablonbelopp för nära anhöriga är nu 50 000. Om barnens sågs som brottsoffer skulle skadestånden bli betydligt högre.

Deras berättelser är oerhörda. Ur ett förhör med en tioårig flicka: "Så tog han sin kniv i hennes mage. Sen liksom han vände henne och tog en på ryggen."

Han kan föreställa sig, att om pappan kan döda sina barns mor så kanske han kan döda sina barn också

(Psykologutlåtande om 15-årig pojke)

Jag tänker varje dag på hur mitt liv skulle ha varit om hon levde, hur mitt liv skulle vara perfekt.

(14-årig flicka som såg sin mamma skjutas)

När jag kom in i rummet så låg mamma där i soffan och blödde på handen. Och pappa slog henne i magen

(Förhör med elvaårig flicka)

Oroa dig inte, jag är snart hemma. I timmar satt Marie vid fönstret och väntade på sin mamma innan hon somnade av utmattning på köksgolvet. Nästa dag väcktes hon av polisen.

Vi har hittat en kvinna. Vi tror att det är din mamma

Länge klandrade Marie sig själv för mammans död. Det var ju för hennes skull de flyttat till Sverige. Och det var för hennes skull mamman gifte om sig. I dag bär hon alltid

►► Hon var 16 år då, i augusti 2001. Marie och mamman Fatemeh Daneshfar bodde tillsammans i en av kvinnojourens lägenheter i Helsingborg.

De stod varandra nära, gjorde allt tillsammans. Fatemeh kammade och fönade sin dotters hår. Marie skyddade henne mot mannens slag och sparkar.

I Teheran var Fatemeh en självständig kvinna, drev sitt företag och kämpade för rätten till dottern. Men som ensamstående mamma såg hon ingen framtid för Marie i Iran.

Vågade inte gå hemifrån

Så de flyttade till Sverige och Fatemeh gifte sig med en landsman. Det var konstigt redan från början, säger Marie. Mamma gjorde det för min skull.

De blev som fångar i sitt eget

hem. Mannen var svartsjuk – Fatemeh fick till slut inte ens gå till skolan där hon läste svenska.

Hon ville lära sig språket, bli en del av samhället.

Men då kände han sig hotad. I stället blev hon som älskade att umgås ensam och isolerad.

– Mamma gick ner i vikt och var inte alls lika glad som tidigare. I Iran var hon den som höll ihop familjen, hon saknade dem.

När Marie var hemma hörde hon hur mannen bråkade med hennes mamma. Flera gånger gick hon emellan.

Det gick så långt att hon inte vågade lämna lägenheten. Hon var tonåring, men stannade hellre hemma för att Fatemeh inte

skulle råka illa ut. De blev bästa kompisar.

Den 12 april 2001 polisanmälde Fatemeh sin man. Han hade då tryckt upp henne mot väggen, pressat händerna runt hennes hals så att ansiktet vitnade.

När Marie försökte stoppa honom sparkade han undan henne.

Samma dag flyttade de, först till ett hotell och sedan till kvinnojourens lägenhet. Men han fortsatte att komma, följde dem vart de än

Marie med sin mamma.

gick. Så fortsatte det hela sommarlov.

Den här dagen skulle Fatemeh bara träffa en väninna. På vägen hem handlade hon. Marie var ensam när han stod på gatan utanför och kastade sten mot fönstret.

Hon ljög, sa att hon inte visste var mamma var. När han försvunnit ringde hon för att varna.

– Oroa dig inte, jag är snart hemma, försäkrade Fatemeh.

Det var sist gången Marie pratade med sin mamma.

Fördes till sjukhus

På förmiddagen den 15 augusti hittades mammans kropp längs E 6:an mellan Helsingborg och Malmö. Han hade strypt henne med händerna. Hon låg på rygg med handväskan mellan benen. En bit bort anträffades två plastkassar med grönsaker och ett par damskor i.

Marie vaknade mitt på dagen. Hon hade hasat ner från stolen vid fönstret och låg på köksgolvet.

När hon reste sig upp såg hon polisbil utanför.

– Jag fick följa med till polisstationen. De tog in mig i ett rum och så rakt ut vad som hade hänt: "Vi

Fatemeh med sig. På insidan av handleden har hon tatuerat in hennes namn på persiska.

strypts till döds av sin man

har hittat en kvinna som blivit mördad, vi tror att det är din mamma."

Hon minns inte vad som hände, bara att hon skrek och grät. Hon tappade andan och fördes till sjukhus.

Marie som inte har en enda släkting i Sverige ringde sin bästa vän Sofia. Det var Sofia som tog hand om henne de följande dagarna. Hon matade och tvättade Marie.

När Fatemehs syster ringde från Iran fick Marie inte ur sig ett ord.

Förföljdes av minnena

Efter några dagar kom hon till en jourfamilj. Maggan och Kalle blev hennes räddning. Marie som inte hade behövt lyfta ett finger hemma fick lära sig att diska sin egen tallrik och tvätta sina egna kläder.

De lärde henne allt.

– Jag älskar Maggan och Kalle. Jag

kommer alltid att vara tacksam för allt de har gjort för mig.

Hon bodde hos dem i tio månader. Men det gick inte att bo kvar i Helsingborg. Hon var rädd och minnena förföljde henne.

Hon fick erbjudandet att flytta tillbaka till släkten i Iran. Men sa bestämt nej. I stället flyttade hon till en äldre kvinna i Göteborg.

Första året kände Marie ingenting. Hon tänkte att Fatemeh kanske bara var bortrest, att hon skulle komma tillbaka igen.

Men när dagarna och månaderna passerade kom verkligheten ikapp.

– Jag ville helst glömma vad som hade hänt. Jag trodde att det skulle gå om jag festade och drack, men det gick inte.

Länge klandrade hon sig själv. Om de hade stannat i Iran hade Fatemeh

varit vid liv. De tankarna finns fortfarande kvar, även om hon vet att det inte är hennes fel att han mördade hennes mamma.

Bara vännerna vet

För Marie blev de första åren bara en väntan på att hon skulle fylla 18 så att hon fick bo själv. Kontakten med socialtjänsten handlade mest om det, en vädjan att få bli vuxenförklarad.

Hon litade ju ändå bara på sig själv. I dag är Marie 24 år. För några år sedan hade inte den här intervjun varit möjlig, säger hon.

Hon lever med sin mamma dygnet runt. Hon har hennes smink och smycken. Hennes pennskrin, fotoalbum, kläder och porslin.

På insidan av handleden har hon tatuerat Fatemehs namn på persiska. Kursarna på universitetet kanske inte ens lägger märke till den.

Bara hennes bästa vänner vet vad som hänt.

Vad händer med barnen?

Får barnet hjälp att bearbeta sina upplevelser och förlust?

Det finns inga direktiv om att barnet med automatik ska få träffa till exempel en barnpsykolog när mamma blivit dödad av pappa. Socialtjänstens utredning kan visa att barnet behöver stödsamtal. Men det är vårdnadshavaren som avgör om barnet ska få tillgång till de insatser som socialtjänsten föreslår.

Kan barnet ha kontakt med pappan som dödat mamman?

Då har barnet i en bemärkelse förlorat båda sina föräldrar. Få av barnen i sådana familjer har en fungerande relation med sina pappor åren efter brottet. Det visar vår granskning.

Vad krävs för att barnet och pappan/mördaren ska fortsätta att ha en relation?

– Den förälder som vill bygga upp en relation med barnet, efter att ha dödat den andra föräldern, måste försonas med det han gjort. Det duger inte att ha inställningen "det där ligger bakom oss – nu ska vi gå vidare". Han måste kunna prata med barnet om det som hänt om barnet vill, säger Olof Risberg, psykolog på Rädda Barnen.

Risberg.

Hur går det till när barnen besöker pappa i fängelset?

Varje fängelse har ett barnombud som ska vara uppmärksam på att besöken fungerar och att inget barn får illa.

– Springer de fram och kramar pappa är det inga problem, säger Marjo Warnie, barnombud på Hall.

– Ser jag att barnet är rädd, gömmer sig bakom ryggen på den som är med och inte vill gå in i besöksrummet, då avbryter jag besöket direkt.

BEHÖVER DU HJÄLP? HIT KAN DU RINGA

Om du är barn:
■■ BRIS, Barnens hjälp-telefon

Telefon: 0200-230230.
Öppet mån–fre 15–21 och lör–sön 15–18.

Här kan du prata om vad som helst. Alla vuxna som svarar har tystnadsplikt.

Gratis samtal som inte syns på telefonräkningen. Mejla anonymt via: www.bris.se.

■■ Jourhavande kompis
Telefon: 020-222444.
Öppet mån–fre 18–22.
Röda Korsets ungdoms-

förbunds telefon för alla under 25 år.
Mejla nätjouren via: www.ungdomar.se

Chatta via: www.jourhavandekompis.se

Om du är kvinna och lever med våld:
■■ Kvinnofridslinjen

Telefon: 020-505050.
Öppen dygnet runt alla dagar.

Nationell stödtelefon för dig som upplevt hot och våld. Gratis samtal som inte syns på telefonräkningen.

AFTONBLADET.se
Chatta
Klockan 13.30 med justitieminister Beatrice Ask: "Det måste bli en förändring – vi får inte ge upp"

AFTONBLADET.se
Chatta
Klockan 15.30. Hur ska barnen få hjälp? Chatta med Rädda Barnens psykolog Åsa Landberg.

AFTONBLADET.se
153-bloggen
Följ debatten och diskutera artikelserien med Aftonbladets Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

Foto: Lasse Allard, Simone Söderhjelm, Anette Holmqvist
@aftonbladet.se @aftonbladet.se @aftonbladet.se

I MORGON
Jenny mörda-
des i sängen
– för "snällt"
för livstid

SUCCÉ-
TIDNINGEN!

EFTERLYST

Hasse Aro: Jag vet vem som tömde mitt konto

Grundad 1830 av
Lars Johan Hierta

AFTONBLADET

127
XXX

Telefon: 08-725 20 00

TORSDAG 7 MAJ 2009 • Pris: 10 kr • Med Tv: 5 kr extra • Med dvd: 59 kr extra
• Med Efterlyst: 15 kr extra • Med Mat & vin: 20 kr extra

Foto: POLSEN

Det gifta paret i Dalarna kan få sex års fängelse.

SKRÄCKENS FOSTERHEM

Bröderna torterades efter mammans död
SIDORNA 12-13

Foto: REUTERS

Chelseastjärnan skrek och gormade framför kamerorna.

SKANDAL-MATCHEN

Raseriattack mot norske domaren

SPORT

BLADET

EXTRA

TVILLING-

MAMMAN

Jenny, 24,

MÖRDAD

I SÅNGEN

Jenny Johansson knivhöggs och ströps.

SIDORNA 6, 7, 8, 9 och 10

7 388106 001002

Ledare Svår spagat för Centern

SIDAN 2

Maud.

153 kvinnor har dödats av sina män under 2000-talet, visar Aftonbladets unika granskning.

Ungefär **lika många varje år**. Den här veckan vill vi diskutera: **kunde någon av dem ha räddats?**

MORDET PÅ JENNY FÖR 'SNÄLLT' FÖR LIVSTID

101 män dömdes för mord
36 fick livstids fängelse
5 män har efter 30 mars 2007 fått livstid

Aftonbladet avslöjar: Kvinnorna slås ihjäl i sina egna hem – männen fick straffet kortat

En söndagsnatt i juli 2006 mördades Jenny Johansson i sin säng.

Sambon fick straffet sänkt. Sedan dess har endast fem män som mördat sin kvinna dömts till livstids fängelse, avslöjar Aftonbladets granskning av 153 dödade kvinnor.

Livstid ska utdömas i de "allvarligaste fallen". Och ett sådant var inte mordet på Jenny Johansson, ansåg Högsta domstolen 30 mars 2007.

Detta fick genast genomslag i svenska domstolar, avslöjar vår granskning.

✓ Ingen mördare har sedan dess dömts till livstidsstraff för "enbart" mord på sin flickvän, sambo eller fru i hennes hem.

✓ Av de fem som fick livstidsstraff var två dubbelmördare. En mördade en mamma inför hennes barn. En fjärde var återfallsförbry-

tare. Den femte hade skändat kvinnans döda kropp.

✓ I alla domarna hänvisas till fallet Jenny Johansson.

Jenny Johansson var 24 år och mamma till treåriga tvillingar, en pojke och en flicka.

Söndagen 24 juli 2006 hade hon varit med familjen på skärgårdsutflykt, för en gångs skull. Relationen med den 17 år äldre sambon var annars i praktiken slut, sa hon till vännerna.

Knivhugg henne i ryggen

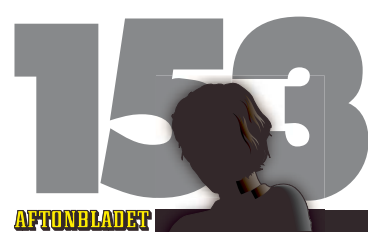
De kom hem. De diskuterade separationen. Jenny gick till sängs, han satt sömlös uppe.

Han tog fram husets vassaste kniv ur en kökslåda och gick till sovrummet.

Han ropade hennes namn.

Hon låg på mage, vinkade av-värijande.

Han körde kniven i sin sambos

rygggrad. Knivbladet satt kvar. Det trasade sönder brösttryggraden, levern och stora kroppspulsådern. Sedan ströp han henne.

Under det följande året skrevs tre domar om Jenny Johanssons mördare.

Först tingsrättens, som liknar de flesta andra hustrumordsdomar under 2000-talet. Domen blev livstids fängelse, mordet sågs med tanke på strypningen "ytterst våldsamt och hänsynslöst."

Sedan hovrättens dom fem månader senare, som tog fasta på helt andra uppgifter. Dels att gärnings-

mannen verkade vara i psykisk kris, men framförallt att mordet gått "relativt snabbt".

Straffet sänktes till tio års fängelse.

Ska bedöma dödsångesten

Slutligen togs fallet Jenny Johansson upp i Högsta domstolen som i mars 2007 fastställde straffet på tio år. Domen är kort, två sidor text, men innehåller en mening domstolarna nu lutar sig mot:

"Enbart det att mordet i det nu aktuella fallet begåtts med kniv mot en skyddslös närstående i hennes hem motiverar inte att straffet skall bli fängelse på livstid."

Om Jenny Johanssons fall inte nått Högsta domstolen – hade fler dömts till livstid? Vi kan inte påstå det. Vi säger inte heller att det är önskvärt.

Men vi ser skillnaden.

Domstolarna ska fortfarande bedöma kvinnans lidande, hennes dödsångest. Den ska avgöra om mordet var planerat, eller om mördaren hade kunnat besinna sig.

Ändå blir det skillnad – och det syntes genast.

Bara fem dagar efter att Högsta domstolen uttalat sig om Jenny Johansson föll domen mot Agneta Anderssons mördare. Hon pratade under flera minuter med larmoperatören på SOS samtidigt som maken högg henne tre gånger i hjärtat hemma i Bäckeфорs.

Nu dör jag, sa hon.

Tingsrätten ansåg senare att Agneta Andersson visserligen var fysiskt underlägsen, mördats hemma, känt dödsångest och att mordet var kulmen på en längre tids misshandel.

Domen: tio års fängelse.

Vi har berättat vilka kvinnorna var och hur de dog. **Hälften av dem ville lämna en relation** med svartsjuka, kontroll och misshandel.

114 av de 153 kvinnorna dödades i sina hem. Och 44 av dem dödades i

sina egna sovrum.

Fram till den 30 mars 2007 var det vanligast med livstidsstraff.

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

Men i och med domen mot Jenny Johanssons mördare ändrades det.

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

Enbart det att mordet i det nu aktuella fallet begåtts med kniv mot en skyddslös närstående i hennes hem motiverar inte att straffet skall bli fängelse på livstid

Ur Högsta domstolens dom mot Jenny Johanssons mördare den 30 mars 2007: Livstidsstraff hör "förbehålls de allvarligaste fallen"

KNIVHÖGGS OCH STRÖPS Jenny Johansson knivhögg i ryggen av sin sambo när hon låg i sin säng i deras gemensamma hem. Mannen fick sitt straff kortat från livstids fängelse i tingsrätten till tio år i hovrätten. Domen fastställdes i högsta domstolen och har fått ett enormt genomslag i svenska domstolar – sedan dess har bara fyra män som mördat sina kvinnor dömts till livstids fängelse.

De mördas – i sin säng

Jennys föräldrar får ingen ro: Vad menar de med domen?

Snart tre år har gått sedan Marita Andersson och Karl-Olof Johansson förlorade sin dotter Jenny. Men domen mot dotterns mördare lämnar dem ingen ro. Foto: THOMAS JOHANSSON

Ingen hörde, eller säg. Bara barnen var hemma.

Var tredje kvinna dödades i sängen – precis som Jenny Johansson.

Aftonbladets granskning av alla 153 kvinnor som dödsdats av sin man under 2000-talet avslöjar:

■ Tre av fyra kvinnor dödades i sitt eget hem. Ytterligare 12 kvinnor var hemma hos honom.

■ 44 kvinnor dog i sitt sovrum. 19 befann sig i köket och tio i hallen.

■ Bara 21 döddes utomhus eller på en offentlig plats.

Sökte skydd

Vi vet att kvinnorna som dog i sängen hade lagt sig även för att söka skydd. Få andrum i ett gräl: "Nej nu

går jag och lägger mig."

Så här ser kvinnomorden ut. Hemma bakom stängda dörrar och utan vittnen.

"Rena spexet"

Straffen har varit stränga. Fram till den 30 mars 2007 var det vanligare med livstidsstraff än tidsbestämt straff. Så är det inte längre. Det är vad domen mot Jenny Johanssons mördare har betytt.

– Rena spexet, säger pappa Karl-Olof Johansson om domstolsutslaget.

Snart har tre år gått sedan han förlorade sin dotter. Hennes tvillingar växer upp med mormor och morfar i ett vitt 30-talshus på Donsö i Göteborgs södra skärgård.

Marita Andersson säger att det är svårt att "gå vida-

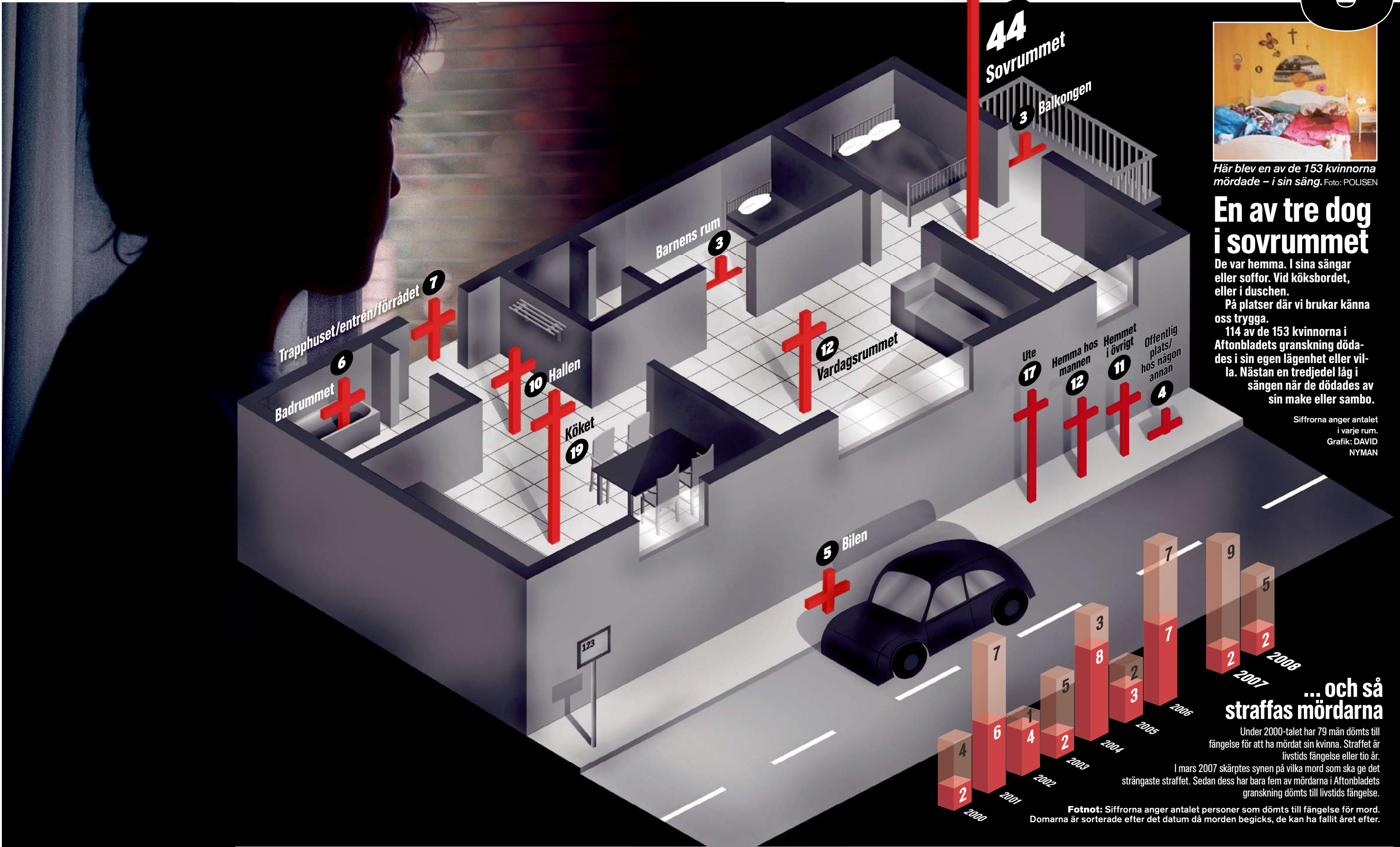
re", som det heter. Hon sitter fast. Domen mot Jennys mördare lämnar henne ingen ro. Det hovrätten skrev om att mordet inte präglats av "särskild hänsynslöshet".

Vad ska det betyda? – Är det någon som vet egentligen? undrar hon. Jag har frågat alla, ingen vet. Ska det vara intelligent personerna som skriver sådant?

Vid 57 och 58 års ålder lever de som småbarnsföräldrar med hallen full av skor och leksaker. Tvillingarna ska fylla sju. De frågar inte mycket.

– För barn är smärta, säger Marita Andersson stilla, de vill inte göra mormor och morfar ledsna.

Frågar aldrig

Före och efter fallet Jenny Johansson

MELISSA NORDELL, 22
Södra Roslags tingsrätt, 29 april 2002

Mördad: 11 november 2001.
Gärning: Misshandlad och kvävd till döds av sin pojkvän, sannolikt med en kudde. Efteråt dumpade han kroppen i havet.

Mordplats: Hemma i en soffa.

■ **Motivering:** "I förevarande fall har NN på ett utstuderat sätt, förmödligen av hämnbegär, berövat en nära flickvän i ett avbrutet kärleksförhållande livet."

Dom: Livstids fängelse

KUMBA, 23
Stockholms tingsrätt, 2 december 2002

Mördad: 8 augusti 2002.
Gärning: Ex-maken tvingade sig in hos Kumba och slog henne med minst 20 slag mot huvudet och kroppen med ett bordsbän.

Mordplats: Hallen

■ **Motivering:** Gärningen har förövats i närvaro av den lille sonen och våldet mot Kumba har varit synnerligen rått och omfattande."

Dom: Livstids fängelse

ULRICA HÖGMAN, 29
Göta hovrätt, 2 november 2004

Mördad: 27 april 2004.
Gärning: Minst 22 knivhugg mot bålen.

Mordplats: Sängen.

■ **Motivering:** "Det kan hållas för visst att Ulrica Högman, som befunnit sig i en utsatt och helt skyddslös situation, genom NN:s handlingar på ett hänsynslöst sätt utsatts för mycket svår dödsångest och andra svåra lidanden."

Dom: Livstids fängelse

Domen som ändrade praxis

JENNY JOHANSSON, 24
Högsta domstolen, 30 mars 2007
Mördad: 24 juli 2006
Gärning: Ett kraftigt knivhugg i ryggen, därefter strypt.

■ **Motivering:** "Enbart det att mordet i det nu aktuella fallet begåtts med kniv mot en skyddslös närstående i hennes hem motiverar inte att straffet skall bli fängelse på livstid."

Dom: 10 års fängelse

ROS-BRITT OLSSON, 65
Göta hovrätt, 9 juli 2007
Mördad: 21 november 2006

Gärning: Först kvävd, men dödsorsaken var 22 stick med kniv.
Mordplats: Sängen.

■ **Motivering:** "Att NN genom sitt tillvägagångssätt skulle ha avsett att medvetet förlänga Ros-Britt Olssons lidande har inte framkommit. Inte heller kan hans handlande i övrigt anses präglad av sådan råhet och grymhet (...) att påföljden skall bestämmas till ett livstidsstraff."

Dom: 10 års fängelse

ULLA-BRITT STORSKRUBB, 76
Borås tingsrätt, 7 januari 2008
Mördad: 6 augusti 2007.

Gärning: Flera knivhugg mot buk och bröstorg. Kroppen har sedan behandlats skymfligt.
Mordplats: Sängen.

■ **Motivering:** "Det har inte visats att Ulla-Britt Storskrubb varit utsatt för någon längre dödsångest, inte heller någon annan omständighet som utgör skäl för att bestämma straffet till livstids fängelse."

Dom: 11 års fängelse

TUBAY MAVI, 25
Svea hovrätt, 30 juli 2008
Mördad: 1 januari 2008.

Gärning: Maken ströp Tubay till döds. Efteråt grävde han ner kroppen i ett friluftsområde och anmälde henne som försvunnen.

■ **Motivering:** "De handlingar som NN utfört efter att Tubay Mavis död framstår visserligen som kränkande och utstuderade, men kan inte, mot angiven bakgrund, föranleda någon annan bedömning vid bestämmandet av påföljd."

Dom: 10 års fängelse

153 kvinnor har dödats av sin man eller ex-man under 2000-talet, visar Aftonbladets unika granskning.

Ungefär **lika många varje år**.

Vi har visat vilka kvinnorna var, och hur de dog. **Hälften av dem ville lämna en**

relation med svartsjuka, kontroll och misshandel.

Tre av fyra kvinnor dödades hemma – de flesta i sin egen säng. Vittnen fanns sällan. Utom barnen. Aftonbladet har avslöjat att mördarna

efter 2007 **mer sällan får livstidsstraff**.

De flesta av männen som dödade **har psykiska**

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

problem, men bara 24 dömdes till vård.

De **farligaste är i fängelse**.

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

De farligaste mördarna får inte vård

Aftonbladet avslöjar: Bara 24 av de 152 männen som dödade sina kvinnor ansågs sjuka

Nio av tio män som dödar sin kvinna har psykiska problem, enligt forskarna.

Men bara 24 av de 152 männen dömdes till vård, avslöjar Aftonbladets granskning.

De farligaste hamnade i fängelse.

För första gången kan vi berätta vad samhället gör med männen som dödar sin sambo, maka eller flickvän.

Aftonbladets granskning av 153 kvinnor som dödats av sin man under 2000-talet avslöjar att 21 män är fria eller utskrivna från den rättspsykiatriska tvångsvården.

De har fått eller väntar barn med nya kvinnor och är tillbaka på jobbet.

✓ Nio morddömda har skrivits ut från rättspsykiatrisk vård. De vårdades mellan två och fem år.

✓ Två skrevs ut – och utvi-

sades direkt bara sju månader efter att de mördat sina sambor.

✓ Tre män har öppen rättspsykiatrisk vård och bor hemma. Ytterligare en man inom den slutna vården arbetar igen.

"Fler borde få vård"

Nästan alla – 90 procent av hustrumördarna – har psykiska problem, visar kriminologen Mikael Ryings forskning. Han har studerat dödligt våld mot kvinnor i nära relationer för Brottsförebygganderådet.

Men bara 24 av de 152 männen fick rättspsykiatrisk vård,

visar Aftonbladets unika granskning.

– Jag tycker att fler borde dömas till vård. Ribban ligger alldeles för högt, säger Henrik Belfrage, kriminolog vid rättspsykiatriska kliniken i Sundsvall.

De vanligaste diagnoserna är psykossjukdomar och personlighetsstörningar.

Två störningar

Problemet är att de personlighetsstörda männen inte kan dömas till vård. De är inte psykiskt sjuka i lagens mening. Men bland dem finns de farligaste mördarna, enligt Belfrage.

Det finns två vanliga störningar:

✓ Psykopaten: Han är känslökall och manipulativ, omöjlig att bota.

✓ Borderline: Han har extrem separationsångest och

starka känslor. Men har goda chanser att bli botad.

Vill ha skärpta krav

På anstalten vägrar de oftast att delta i frivillig vård. När de släpps efter knappt sju år i fängelse är de lika störda som innan.

– Tyvärr är det de som mest behöver vården som är minst benägna att ta emot den, säger Henrik Belfrage.

Inom vården görs en farlighetsbedömning innan mannen skrivs ut. Men Henrik Belfrage befarar att länsrätterna, som prövar fallen, inte har den kompetensen. Han anser att socialstyrelsen måste skärpa kraven. – Jag blir minst sagt upprörd när jag ser att de ibland skriver "ingen risk för återfall". Då vet man ingenting om riskbedömning, säger han.

Fotnot: En av männen har mördat två kvinnor av de 153 kvinnorna.

Solveig.

Lillemor.

Kvinna, 42 år.

Oriana.

KORTAST STRAFF

■ Kortast fängelsestraff fick Solveig Leijon Silverhoffs man. Han dömdes till två års fängelse för dödsmisshandeln i oktober 2003. Enligt domen slog han Solveig i huvudet med en vas. Sedan lämnade han henne blödandes i sängen.

MÖRDADE IGEN

■ Lillemor Nordvalls mördare hade bland annat vårdats inom rättspsykiatri efter att ha mördat sin före detta flickvän 1974. Han skrevs ut fyra år senare. Det dröjde nästan 30 år innan han mördade igen.

MÖRDADE EFTER VÅRD

■ Ytterligare en man hade dömts till vård för dråpförsök, på sin sambo 1996. Han skrevs ut ett och ett halvt år senare. 2006 slutade han ta sina mediciner och mördade samma kvinna med kniv.

LÄNGST VÅRD

■ Oriana Dines mördare är den som vårdats längst – nio år. Numera inom öppen vården.

Jag skulle vilja byta med Jenny, mitt liv är inget värt.

Pojkvännen som dödade Jenny Jungbäck

SKARS TILL DÖDS Jenny Jungbäck, 22, knivskars till döds av sin pojkvän i deras lägenhet. Sedan klädde han av henne i sängen och slängde ett täcke över henne. Han dömdes till sex års fängelse för dråp. Bara 24 av 152 män dömdes till vård, trots att forskning visar att nio av tio män som mördar sin kvinna har psykiska problem.

Elisabeth Jungbäck träffade mannen som dödade hennes dotter: Jag kommer aldrig att förlåta honom **VÄND**

90 män dömdes till fängelse.

12 män som dömts till tio års fängelse för mord blev fria efter sex år och åtta månader.

8 män har avtjänat straff för dråp eller grov miss-handel och vållande till annans död.

38 män var tidigare dömda, 25 av dem för våldsbrott.

3 män hade mördat förut. En var tidigare dömd för dråp.

64 män var berusade eller narkotika-påverkade när de dödade.

34 män tog sina liv.

Han mördade sin fru

Per-Arne dödade sina barns mamma med ett svärd – men de har förlåtit allt

Man kan inte säga att Per-Arne, 52, är den mest typiske av hustrumördare i svenska fängelser.

Han håller sin dotters hand under berättelsen om hur han med svärd dödade sin hustru Lena.

Per-Arne ber först att få att beskriva sin uppväxt: 60-tal, stor familj, en brutal alkoholiserad pappa. Vid 15 års ålder såg han pappa misshandla mamma och det "svartnade". Han slog sin pappa i ansiktet och gick hemifrån.

Den dagen flyttade han till Lena, som senare blev hans hustru. Det gick bra för dem. Han blev produktionschef på ett industri-företag. Hon arbetade inom vården. De fick fyra barn. Fasaderna var perfekta, men få gäster släpptes innanför villans väggar. Lena var svartsjuk.

Släkten visste. Arbetskamrater såg sår och blåmärken. Ingen sa något. Per-Arne säger att han väl skämdes. Ville verka normal.

"Synd om mamma"

Dottern säger flera gånger under vårt två timmarsamtal: "Det var ändå ett kärleksfullt hem. Jag hade ingen dålig uppväxt."

Det var bara det att det var synd om mamma. Stackars arga trasiga mamma, ältande sin olyckliga barn-dom. Hon drev bort vännerna.

Den 15 mars 2007 hade Per-Arne och Lena påbörjat skilsmässan mot hennes vilja. Bråken fortsatte. När han kom hem hade hon krossat rutorna till ytterdörren och

tagit sig in för att hämta saker.

Per-Arne bad polisen om hjälp. De sa att de ingenting kunde göra.

Det var när Lena kom tillbaka igen som det "brast". Uttrycket är Per-Arnes. Det gällde något Lena sa om att göra hans liv så jävligt hon bara kan.

Ser bilderna i huvudet

Per-Arne gick då in i huset och hämtade ett meterlångt svärd han köpt i Visby under medeltidsfestivalen. Det stod som prydnad i ett hörn.

Följande tar lång tid för Per-Arne att berätta.

Lena satt i bilen, han gick mot henne. De brottades om svärdet.

Hon sprang. Och han sprang efter.

Sedan säger Per-Arne, med en omskrivning: – Och så gör jag som jag gör.

Enligt det rättsmedicinska utlåtandet fick Lena svärdet stucket genom först handen, sedan ryggen och slutligen två gånger i bröstet. Hon dog av skador på bröstkorgsvägg, hjärtsäck, hjärta och vänster lunga.

I ett inspelat polisförhör samma dag svarar Per-Arne på en ledande fråga: "Ja, ska man vara ärlig så tänkte man så att jag skulle döda henne helt enkelt."

Det minns han inte i dag. Han har frusna bilder i hu-

vudet. En grå marsdag. Lena liggande på gården i jeans och brun tröja. Bilderna saknar ljud. Fram till skriket från hans äldste son: "Vad fan har du gjort pappa?"

Per-Arne dömdes till tio års fängelse. Han överklagade aldrig. Det kändes som att pruta på ett pris alla vet att man måste betala. Han säger: "Jag går på barnens dom".

Hans dotter klappar och stryker och säger att visst kan hon känna sig arg. Men hon blir arg på mamma också. På alltihop.

Hela familjen lever i kärlek till varandra, men i ett nät av lögn. Barnbarnen tror att "morfar jobbar på ett hemligt ställe".

Gråter på kvällarna

Per-Arne säger att han gråter på kvällar och nätter och känner att livet egentligen tagit slut. Förr sa han om kvinnomisshandlare att de skulle läsas in, och nyckeln slängas bort.

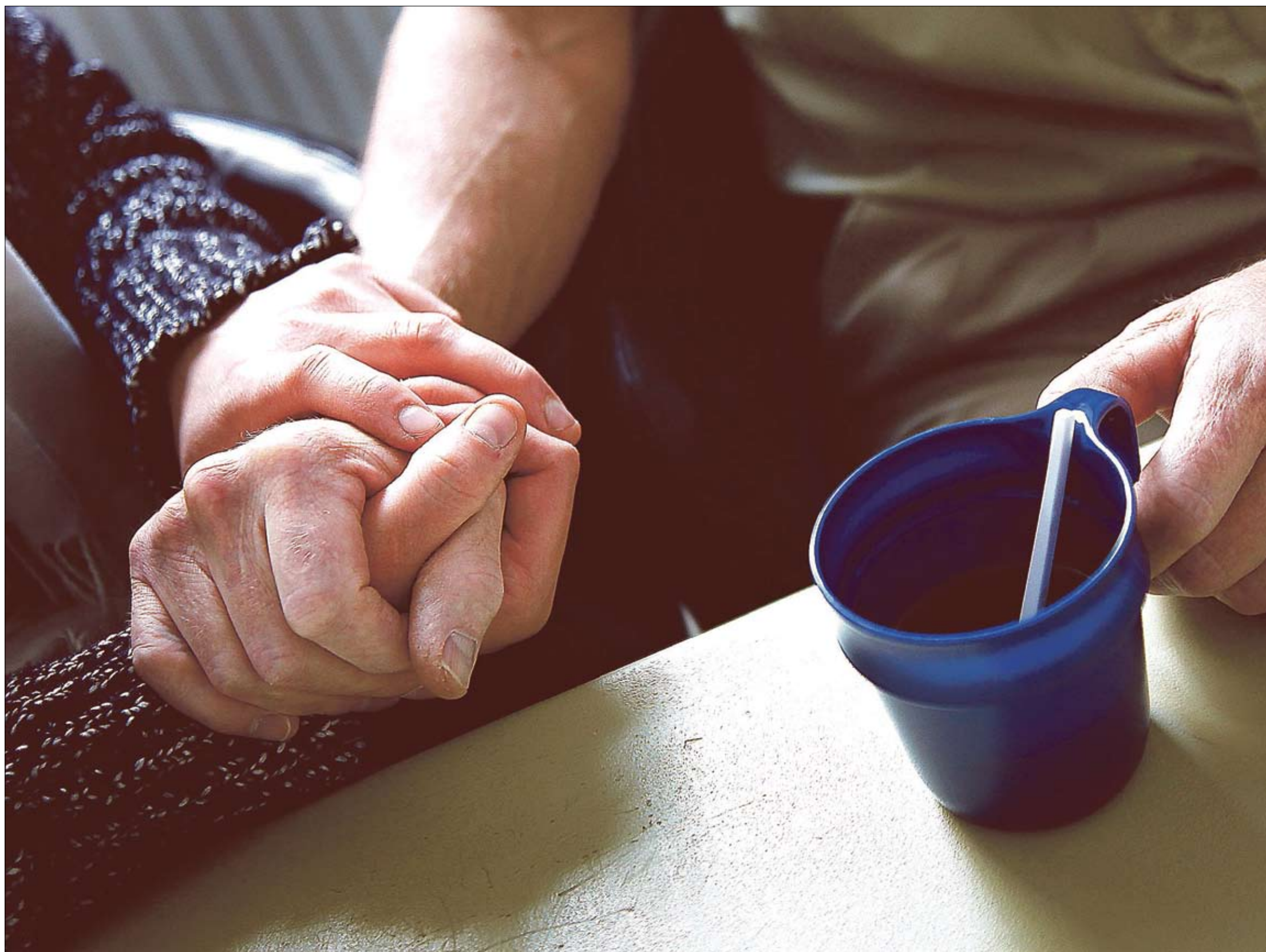
Han säger slutligen att det är bra att Aftonbladet skriver om de dödade kvinnorna, så att alla kan få en inblick i hur människor kan ha det.

Vad ska vi säga om Per-Arne?

Kunde Lena ha räddats? Familjen såg henne som sjuk. Enligt en granne bad Lena förgäves om psykologstöd. Många kände till hur paret levde.

Polisen valde att inte hjälpa en man som bad om hjälp med en bråkig ex-partner. Hur hade de gjort mot en kvinna?

Fotnot: namnen Per-Arne och Lena är påhittade.

ANGRAR SIG "Jag går på barnens dom", säger Per-Arne vars fyra barn förlåtit ho-

nom för mordet på deras mamma. Han ångrar sitt brott – men säger att han inte ser sig som mördare.

EXPERTERNA: Sådan är han

Henrik Belfrage, forskningschef vid Rättspsykiatriska regionkliniken i Sundsvall.

Martin Grann, kriminalvårdens utvecklingschef.

Lena Widding Hedén, universitetslektor på högskolan i Kalmar.

Hur är männen som tar livet av sina kvinnor?

– Vi brukar dela upp dem i tre typer, gränserna är förstås flytande men för alla gäller att deras svagheter förstärks vid missbruk:

■ Person med psykopatiska drag. Ser partnern som en trofé och kan använda våld utan att vara arg.

■ Borderlinepersonlighet. Raka motsatsen men farigare när det gäller dödligt våld. Extremt känslomässig med svår separationsångest.

■ Vanlige mannen. Klarar jobb och karriär men är kontrollerande och kan vara våldsam inom hennets väggar.

– De som mördar är inte alltid representativa för de som slår. Många säger att de här männen kommer från alla miljöer och förhållanden, men det stämmer inte. De är i högre grad belastade av droger och knark. De som mördar är avvikande, psykiskt sjuka och socialt belastade.

– Det är en komplex fråga. Men den viktigaste faktorn är att det här är män som tidigare hotat att döda. Kvinnor som har blivit väldigt svårt misshandlade eller dödade har nästan alltid hotats om att dödas tidigare. Det är en faktor som är väldigt viktig att ta på allvar när man arbetar med till exempel misshandlade kvinnor.

Det här är män som tidigare hotat att döda

Varför är det så vanligt med övervåld?

– Det är vanligt när det handlar om våld i nära relationer. Det är så mycket starka känslor inblandade.

– Forskning visar att ju närmare relation desto större risk för övervåld. I den här typen av brott finns ofta gamla konflikter och psykiska bindningar i bakgrunden. Då blir raseriet så starkt.

– Övervåld är ofta mycket starkt kopplat till alkohol- och drogmisbruk, men också låg självkänsla och vanmakt.

Vad tycker du om att bara 23 av männen dömdes till rättspsykiatrisk vård?

– Att de är stora räckare inte för att få vård. De ska ha en psykiatrisk problematik. Jag skulle önska en större smidighet, särskilt för dem med borderline. För dem med psykopatiska drag har vi däremot ingen behandling. Försöker man så förstärks den psykopatiska personligheten. De lär sig snabbt hur de ska bete sig för att verka normala.

– I min roll som företrädare för myndigheten har jag ingen uppfattning. Men många som arbetar med de här frågorna anser att vi skickar för få till vård. De som kommer i fängelse blir erbjudna att prata med läkare men ingen kan tvinga dem. Det är en typ av gärningsmän som inte har någon motivering för behandling.

– Det här handlar inte i första hand om psykiskt sjuka män. Psykisk sjukdom är en riskfaktor, men det är inte per automatik så att den som gör så här är psykiskt sjuk.

Handlar inte i första hand om psykiskt sjuka

Hur stor är risken att de dödar igen?

– Det är väldigt ovanligt. Generellt är det lägre återfall hos dem som skrivs ut från vården än hos dem som släpps ur fängelse där straffet är tidsbestämt.

– De får ofta så långa straff att de hinner bli mycket äldre och då är det få återfall.

– Jag vet inte, men det är nog en stor risk att de begår någon form av våldsbrott igen. Det här är mycket svårbehandlade män. Om det tar 30 år att bli sådan så tar det 30 år till att inte bli så.

Att möta mannen som dödade hennes dotter var en chans för Elisabeth Jungbäck att få svar på sina frågor.

Elisabeth träffade mannen som dödade Jenny

I ett skåp i vardagsrummet förvarar Elisabeth Jungbäck ett 90 minuter långt samtal med pojkvännen som dödade hennes dotter.

Det händer att hon tänder ett ljus och sätter sig i fåtöljen vid fönstret. Och lyssnar.

Att återuppleva eftermiddagen då de sammanfördes på anstalten hjälper lite. Det blir som ett svalkande klagörande; ja, så var det.

För inom Elisabeth rullar en evighetsfilm av kvällen 5 februari 2005 i Krokom, långt bort från hennes hem i Göteborg. Hon ser händelsen inom sig i bilder: han börjar

där Jenny sitter vid datorn och han fortsätter i köket, han skär med kniven och på något sätt får han Jenny i säng, han tar av henne kläderna.

Men varför drar han täcket över henne? Vad betyder märkena vid elementet i köket?

Uteslutet att förlåta

Aldrig får Elisabeth förlöppet att stämma, och filmen rullar enbart vidare med tomma rutor blinkande. Då måste hon fram med dokumenten igen; polisförhören och obduktionsprotokollen och skisserna.

Första rättegångsdagen i Öster-

sund var första gången hon såg honom. De dagarna var dimmiga, bara två månader hade gått sedan Elisabeth förlorade sitt enda barn.

Efter det första sorgeåret ringde Hanna Harnesk, psykolog på Skogomeanstalten om ett förslag som förvånade henne. Pojkvännen bad om ett möte.

Ett helt år funderade Elisabeth. Han fick inte tro att hon ville förlåta. Det var uteslutet. Men ett möte var en chans att få veta mer och en grå vinterdag tog hon tåget till anstalten i Mariestad.

Pojkspolingen hade tränat sig stor och stark. De handhållsade.

Mötet hade karaktären av sammanträde, med två psykologer i rummet. Elisabeth hade skickat frågor i förväg.

"Hur har du gjort?"

Hon fick inte många raka svar. Han nekade till att Jenny rest sig vid ett tillfälle medan hon döddes, fast det anses klart.

"Var det sexuellt relaterat?"

Han medgav efter en stunds tystnad: "Det kan det ha varit."

Inget har förändrats

Inför hans blick kände Elisabeth – ingenting. En kyla. Efter nära två timmar nådde de båda en gräns, bå-

de Elisabeth och den unge mannen grät.

Elisabeth fick ett kassetband att ta med sig hem. När hon lyssnar hör hon en inlindad önskan om förlåtelse. Han sa: "Jag skulle vilja byta med Jenny" och "Mitt liv är ingenting värt".

Ingenting är egentligen förändrat för Elisabeth. Det finns ingen förlåtelse. Men en liten skillnad. Hon tappade lusten att ge honom tankenergi. Då gör hon hellre plats i sina sinnen för sin dotter, för allt det vackra med Jenny.

Elisabeth säger: – Målet är att kunna acceptera.

Jenny misshandlades och knivskars till döds i Krokom den 5 februari 2005 när hon ville göra slut.

Följ debatten och diskutera artikelserien med Aftonbladets Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

AFTONBLADET se

Chatta

Klockan 13.30. Chatta med jämställdhetsministern Nyamko Sabuni om mäns våld mot kvinnor.

Så är männen som dödar

Här är gärningsmännen – län för län

GUIDE - SÅ LÄSER DU GRAFIKEN

1 Skjutvapen **2** Kniv **3** Strypling **4** Tillhygge **5** Våld

1 Mordvapen Skjutvapen: till exempel pistol eller gevär. Kniv: även svärd och yxa. Strypling: även dränkt, kvävd och hängd. Tillhygge: till exempel sten, påk eller vas. Våld: sparkar och slag. Tre undantag finns, som markerats med "Ö" för övrigt.

2 Antal barn Av 262 barn var 134 under 18 år när deras pappa dödade kvinnan. Grå silhuett = inga barn, frågetecken = oklart.

3 Missbruk/kriminalitet M: mannen var onykter, eller hade missbruksproblem. K: mannen var tidigare dömd.

4 Det gör mannen i dag Svart = har avlidit, röd = sitter i fängelse, ljusröd = vårdas på rättspsykiatrisk klink, vit = frigiven/utskriven.

57 Mannens ålder i dag /när han avled

BEHÖVER DU HJÄLP?

Om du är kvinna och lever med våld: **Kvinnofridslinjen** Telefon: 020-505050. Öppen dygnet runt årets alla dagar. Nationell stödtelefon för dig som upplevt hot och våld. Gratis samtal som inte syns på telefonräkningen.

... man och vill ha hjälp: **Nationella hjälplinjen** Telefon: 020-22 00 60. Öppen alla dagar 13.00-22.00. Här finns stöd och hjälp för personer som mår psykiskt dåligt eller funderar på självmord. Även anhöriga kan ringa.

I MORGON
Kvinnorna som lever med dödshot

I MORGON
Rikspolischefen skriver om våld mot kvinnor

Text/research: **Staffan Larsson, Roland Söderholm**

LIV LUNDGREN, 23.
† 18 januari 2009.TUBAY MAVI, 25.
† 1 januari 2008.NATHALIE JOHANSSON, 20.
† 15 maj 2008.VERONICA NORSTEDT, 27.
† 1 oktober 2007.HELENA THÖLIX, 21.
† 16 mars 2002.EMMA CARDELL, 25.
† 16 juli 2008.MARIE SAMUELSSON, 27.
† 11 juli 2003.KLARA REINHOLDSSON, 19.
† 19 januari 2003.JENNY TIGER, 28.
† 31 december 2003.HANNA WIDMARK, 22.
† 27 mars 2006.ROS-BRITT OLSSON, 65.
† 21 november 2006.ANTONELLA ZOLTAN, 36.
† 27 augusti 2006.

DE HADE KUNNNAT RÄDDAS

Det har kallats "familjetragedier". Vi vill säga: "misslyckanden". Varje gång en kvinna dödas av sin man, sambo, pojkvän eller ex-man ska det betraktas som ett skandalöst och skamligt fiasko.

Inte som en "tragedi", inte en privat och beklaglig olycka för de närmast sörjande. Så kan dödstalen aldrig minska.

153 kvinnor dödades under 2000-talet av en man de älskat, litat på. Ungefär lika många. År efter år efter år.

Ingen har känt till den siffran. Ingen räknar trafikoffer och talar om nollvision men ingen håller räkning på dödade kvinnor.

Ingen har kunnat berätta vilka kvinnorna var som dödades, hur de dog och varför.

Vi bestämde oss för att det var dags att ta fram fakta, och letade i landets 21 länspolisdistrikt, och i domstolarna. Vi talade med kvinnornas anhöriga.

Vi ställde frågan: Kunde någon av de 153 kvinnorna ha räddats?

Efter de tre månader vi arbetat med granskningen, och efter den gångna veckans 35-sidiga publicering, svarar vi:

Ja.

● Vi vet att varannan dödad

Vi är skyldiga kvinnorna att ta reda på misstagen

153 kvinnor signalerade fara, och att var sjätte kvinna aktivt våldade om hjälp hos polis, socialtjänst, sjukhus och kvinnojourer. Ändå dog de.

● Över hälften av kvinnorna hade hotats och fått stryk.

● De vågade inte alltid anmäla, de skämdes, teg och försökte skydda sina barn.

Något gick fel. 153 kvinnor dödades och vi är skyldiga dem att ta reda på misstagen, så att de inte upprepas.

Vi är skyldiga dem det, främst med tanke på barnen. De 126 minderåriga barn kvinnorna lämnade efter sig.

Som många gånger var hemma när mamma dödades.

Det är dags att införa en haverikommission. Varje gång en kvinna dödas ska vi undersöka

ytterst noga hur hennes liv såg ut, vilka myndighetskontakter hon haft, vad som gjordes – och framför allt inte gjordes.

Alla myndigheter ska stå till svars för sina beslut; sjukvården, skolan, polisen, socialtjänsten. Och så vidare. En haverikommission är ett första steg – så att vi kan börja se varje dödad kvinna som ett katastrofalt misslyckande.

Betänketiden är ute. Det finns fruktansvärda exempel på misslyckanden. 23-åriga Kumba i Stockholm dog för att skattemyndigheten av misstag lämnat ut adressen. Mannen hittade henne och slog ihjäl henne med ett bordsbord.

I en ha-

verikommission skulle någon få frågan: vad gick fel?

Vi skulle vilja göra mer:

● När en mamma mördas är barnen offer. Vi vill att de ska ses som direkta brottsoffer och få ett eget juridiskt ombud. Då skulle de också få större skadestånd än schablonsumman 50 000.

● Vi vill se över lagen som rör vårdnad. Pappa dödar mamma, men behåller vårdnaden. Vi vet hur svårt det är för familjerna som tar hand om barnen medan pappa sitter i fängelse och bestämmer.

● Vi vill att även de sjuka gärningsmännen får vård i tid. Vi vet att det sällan var "vanliga män" som dödade de 153 kvinnorna; de var sjuka, de missbrukade, hade personlighetsstörningar.

Och även de bad om hjälp. Det är dessutom absurt att de farliga männen med personlighetsstörningen borderline finns i fängelse, där de kan vägra vård.

● Vi vill att polisen utreder alla mord som om de skulle gå till åtal – även om gärningsmannen tagit sitt liv. Vi ogillar att de kallas "utvidgade självmord".

Slutligen: vi har ett löfte. Vi ska fortsätta räkna varje kvinna som dödas av en man hon älskat.

Ulrika Andersson, 46, blev den 152:a kvinnan.

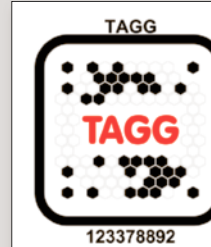
Hennes sambo har erkänt att han orsakade hennes död den 8 februari i år.

Det här har varit en vecka då många pratat om de 153 dödade kvinnorna.

Häromdagen hörde Ulrikas tre äldsta barn av sig till Aftonbladet.

De vill att även deras mamma ska synas. De vill att vi ska fortsätta prata om kvinnorna som dödades av en man de älskat.

Ungefär 17 varje år.

Ulrika blev kvinna 152

Det här är Ulrika Andersson. Hon blev den 152:a kvinnan som dödades av sin man eller ex-man under 2000-talet.

Hon blev 46 år. Hennes tre äldsta barn kontaktade Aftonbladet häromdagen.

Efter att ha läst vår granskning ville de att även deras mamma skulle få synas bland de 153 kvinnorna.

Så här skriver de själva: "Ulrika Andersson var en glad, öppen och social person vars hem alltid stod öppet för alla. Hon älskade livet och det absolut viktigaste för henne var hennes barn och barnbarn.

Hon hade precis börjat förverkliga en dröm hon haft sedan 18-års ålder – hon hade tagit mc-kort. I garaget stod den nyinköpta motorcykeln och väntade."

Ulrika Andersson levde i Tibro, ett samhälle i Västra Götaland och var mamma till fyra barn. Söndagen den 8 februari hade familjen varit på barndop. Hon hittades i ett dike.

Hennes sambo har erkänt att han dödat henne, men förnekar mord.

Rättegången har ännu inte ägt rum.

I MORGON

■ Läsarnas reaktioner på artiklarna

HITTADES I ETT DIKE Ulrika Andersson blev bara 46 år. Hennes tre äldsta barn kontaktade Aftonbladet och ville att deras mamma skulle synas bland de 153 kvinnor som har dödades av sina män eller ex-män under 2000-talet.

Foto: PRIVAT

I dag avslutas Aftonbladets sju dagar långa artikelserie om våldet mot svenska kvinnor.

Det våld som dödat 153 kvinnor under 2000-talet, kvinnor som alla mördats av en man

som de älskat – och litat på.

Vi har bitt om reaktioner från kvinnor som i dag känner sig utsatta.

Och nödroppen har varit många.

Vi har också fått starka reaktioner från justitieminister Beatrice Ask (M) och Stockholms länspolis-
chef Carin Götblad samt **Aftonbladets läsare.**

KRISTINA EDBLOM

kristina.edblom@aftonbladet.se

KERSTIN WEIGL

kerstin.weigl@aftonbladet.se

Ropen på hjälp

Reaktionerna från kvinnorna som lever under dödshot

■ ■ "Jag är utsatt för det ni skriver om, nu skriver jag jättefort han ligger och sover bredvid mig. Vaknar han så är det hemskt.

Jag har aldrig i hela mitt liv tidigare råkat ut för detta jag avfärdade det också som att kvinnan var delaktig.

Polisen har varit här, det har antingen varit vänner som ringt eller grannar. Förra veckan kom dom igen och den ena kvinnliga polisen säger att det var patetiskt. Jag försökte förklara att om hon själv råkat ut för det skulle hon förstå.

När jag var hos husläkaren för att dokumentera skadorna jag hade – han satt då anhängen och jag var på väg att gå ifrån honom – säger hon till mig att man ser på kvinnorna vem det är

som råkar ut för det. Ungefär som om det var mitt fel.

Alla överfall har hänt på natten och jag fick sömnproblem, jag vågar inte somna. Jag tackar er för ni skriver om detta så att folk förstår att vi inte provocerar eller är på ett speciellt sätt. Jag är normal jag har fast jobb, jag försöker sköta om mig men det är jättesvårt."

(Kvinna som försöker lämna en våldsam man)

■ ■ "Statistiken angående kvinnovåldet tillhör jag numera och nu när jag sitter där vill jag banne mig göra något åt detta våld som breder ut

sig. Jag har ett namn, har varit en notis i tidningen men skyddad, bortglömd, gömd och så får det inte vara.

(Kvinna som flyttat från en våldsam man)

■ ■ "I går ringde några vänner, berättade att i dag måste du köpa Aftonbladet. Dom är så oroliga att även jag ska sluta på samma sätt."

(Kvinna som väntar på besked om åtal mot en man)

■ ■ "Jag är en tjej på 25 år och jag har mycket erfarenhet av kvinnomisshandel. När jag var 15 år reste jag och min lillasyster ner till hemlandet. Där blev jag "bortrövad" av en släkting. Jag som var så fäst vid min lilla-

syster, vi var som två bästisar. Det skadade henne också mycket mer än vad jag trodde. Jag blev tvingad till att gifta mig. I tre år levde jag i tortyr och misshandel."

(Kvinna som nu är tillbaka i Sverige)

■ ■ "Just nu uppåddar jag all kraft jag kan för vår flykt. Jag orkar som sagt inte längre vara under dödshot. Jag vill få en chans till ett normalt liv, jag vill kunna skratta och vara lycklig igen."

(Kvinna som lever gömd)

■ ■ "Och vet ni vad jag tycker är det värsta?

Att vi vet. Att alla vet. Och att inget ändå händer.

Jag har varit där själv."

(Kvinna som levde 16 år med en man som slog)

Beatrice Ask, justitieminister

Foto: PER-LOF SÄNNÄS

Er serie är en tankeväckare. Jag hoppas att det blir en förändring med tiden.

Carin Götblad, läns- polismästare i Sthlm

Foto: KAI REHN

Jag tror att det är otroligt viktigt att vi sätter fokus på gärningsmannen, och jag tror att vi måste göra det tidigt.

Fler kommentarer från Aftonbladets läsare

■ ■ "Mitt ansikte kunde funnits med bland kvinnorna i ert bildspel. Jag hade turen på min sida och lever nu ett underbart liv. Det jag upplevde som svårast är att det inte finns något stöd för kvinnorna när det gäller

att hålla barnen från de våldsamma männen. Jag fick samma svar överallt, från familjerätt och polis, du har ingen rätt att hålla barnen ifrån honom oavsett vad han gjort mot dig."

(Kvinna som i dag lever ett tryggt liv)

■ ■ "Stort tack för att ni skriver om våldet mot kvinnor. Tack för att ni skriver "sluta kalla det för familjetragedi", för journalister likaväl som poliser är skyldiga till att våldet viftas bort som

något privat, något ingen utomstående ska bry sig om."

(Kvinna som lever gömd med kvarskrivning, efter ett mordförsök)

■ ■ "Efter att jag blev trakasserad av ett ex, var jag beredd att döda honom. Nu gjorde jag in-

te det. Det blev 10 års skyddad identitet för mig. Nu har det gått 10 år utan identitetsskydd. Er serie får mig att minnas hur det känns att vara så stressad i en situation att endast döden är en utväg till att få vara ifred."

(M)

Följ 153-bloggen

blogg.aftonbladet.se/31122

Följ debatten och diskutera artikelsen med Aftonbladets Kristina Edblom och Kerstin Weigl.

AFTONBLADET.se

Jan Helin: Därför publicerar vi inte männens namn

Aftonbladets chefredaktör Jan Helin svarar på två frågor om granskningen av dödligt våld mot 153 kvinnor under 2000-talet.

1. Därför har vi inte räknat hur många gärningsmän som föddes i Sverige.

Den överväldigande majoriteten av gärningsmännen bakom de 153 kvinnors död är etniska svenskar.

Men män som misshandlar och dödar kvinnor är inte ett etniskt problem. Det är ett strukturellt våld, eller om man så vill, en manlig störning som återfinns i så gott som samtliga kulturer.

Vår serie granskar omfattningen, orsakerna och lagens syn på kvinnomord. Vi driver också medvetet linjen att detta inte får förringas som "familjetragedier". Det

är mord och dråp.

Att kartlägga etniciteten på gärningsmännen skulle starta en debatt som medvetet skulle undvika kärnan i problemet. Den som gör så vill något annat än att granska orsakerna till mäns dödliga våld mot kvinnor. Det vill inte vi.

2. Därför väljer vi att inte publicera männens namn och bild.
Den frågan är svår. Jag

menar att identiteten på gärningsmännen är av allmänintresse. Dels är brottet det allra allvarligaste, dels är män som misshandlar kvinnor inte sällan notoriska återfallsbrytare.

I det här fallet har jag valt att avstå för att en del av männen avtjänat sina straff, många av dem har barn och pappan är den enda föräldern kvar i livet. Publicitetsska-

dan mot barnen väger tyngre än allmänintresset. Mot det kan man invända att barnen är identifierbara via mamman, men det gäller i första hand de som kände henne då hon var i livet. De personerna vet sannolikt redan om vad som hänt.

Det finns ett annat, mindre rationellt argument också. Effekten av att hänga ut 153 män som mördat kvinnor

med namn och bild skapar ett obehagligt samhällsklimat, en lynchmentalitet. Jag vill inte bidra till det.

